

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE

FAKULTA PODNIKOVÉHO MANAŽMENTU

Evidenčné číslo: 18500/B/2012/1407101931

**VPLYV SVETOVEJ HOSPODÁRSKEJ KRÍZY NA ROZVOJ
A PREDAJ IT**

Bakalárska práca

2012

Jakub Sasarák

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA PODNIKOVÉHO MANAŽMENTU

**VPLYV SVETOVEJ HOSPODÁRSKEJ KRÍZY NA ROZVOJ
A PREDAJ IT**

Bakalárska práca

Študijný program: 6284 7 00 Ekonomika a manažment podniku

Študijný odbor: 6284 7 00 Ekonomika a manažment podniku

Školiace pracovisko: Katedra informačného manažmentu

Školiteľ: Ing. Xénia Kopačková

Bratislava 2012

Jakub Sasarák

1407101931

Ekonomická univerzita v Bratislave
Fakulta podnikového manažmentu

ZADANIE ZÁVEREČNEJ PRÁCE

Meno a priezvisko študenta: Jakub Sasarák
Študijný program: ekonomika a manažment podniku (Jednoodborové štúdium, bakalársky I. st., externá forma)
Študijný odbor: 3.3.16 Ekonomika a manažment podniku
Typ záverečnej práce: Bakalárska záverečná práca
Jazyk záverečnej práce: slovenský

Názov: Vplyv svetovej hospodárskej krízy na rozvoj a predaj IT

Anotácia: V bakalárskej práci podrobne popíšte vplyv svetovej hospodárskej krízy na rozvoj a predaj v oblasti IT od roku 2008 až po súčasnosť. Porovnajete dôsledky krízy na konkrétnych spoločnostiach IT.

Vedúci: Ing. Xénia Kopačková
Katedra: KIM FPM - Kat. informacneho manazmentu FPM
Vedúci katedry: doc. Ing. Mojmír Kokles, PhD.

Dátum zadania: 09.11.2009

Dátum schválenia: 15.10.2009

doc. Ing. Mojmír Kokles, PhD.
vedúci katedry

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že záverečnú prácu som vypracoval samostatne a že som uviedol všetku použitú literatúru.

Dátum:

Pod'akovanie

Touto cestou d'akujem Ing. Xénii Kopačkovej za cenné rady a podnetné pripomienky pri spracovávaní mojej bakalárskej práce.

ABSTRAKT

SASARÁK, Jakub: Vplyv svetovej hospodárskej krízy na rozvoj a predaj IT– Ekonomická univerzita v Bratislave. Fakulta podnikového manažmentu; Katedra informačného manažmentu. – Vedúci záverečnej práce: Ing. Xénia Kopáčková – Bratislava FPM EU, 2012,

Cieľom záverečnej práce bolo uskutočniť analýzu problematiky globálnej finančnej a hospodárskej krízy, rozbor jednotlivých ekonomických udalostí, ktoré determinovali jej vznik, priebeh a dôsledky. Následne rozbor IT oblasti v predkrízovom období a dopad krízy na rozvoj a predaj IT. Ďalším cieľom bolo poukázať na nefinančné krízy v IT oblasti a to konkrétne vplyv povodní v Thajsku na ceny pevných diskov a predaj osobných počítačov.

Práca je rozdelená do 4 kapitol. Obsahuje 5 grafov a 7 tabuliek. Prvá kapitola je venovaná súčasnému stavu riešenej problematike doma a v zahraničí. Kapitola sa zaoberá hodnotením predkrízového obdobia, svetovou hospodárskou krízou, jej vznikom a vymedzením subjektom zodpovedným za jej vznik. Druhá kapitola sa venuje popísaniu samotného cieľa práce v rozdelení na čiastkové ciele práce. Tretia kapitola popisuje metodiku práce a metódy skúmania využité pri spracovávaní bakalárskej práce. Súčasťou tejto kapitoly je opis zdrojov odkiaľ sme čerpali pri spracovávaní práce ako aj opis pracovných postupov. V štvrtej kapitole je priestor venovaný výsledkom práce a zisteným skutočnostiam. Venujeme sa dopadu hospodárskej krízy na oblasť IT. Zaoberáme sa tým, či kríza ovplyvnila predaje osobných počítačov. Toto zistenie je posilnené výsledkami ankety o predaji osobných počítačov v krízových rokoch. Ďalej sa venujeme dopadu svetovej hospodárskej krízy na jednotlivé segmenty IT, a vplyv krízy na konkrétne IT firmy ako Microsoft, nVidia, Intel, Apple. V tejto kapitole je rozoberaná aj nefinančná kríza v IT oblasti a to konkrétne povodiam v Thajsku, ktoré zaplavili výrobné haly najväčších výrobcov pevných diskov a výraznej miere ovplyvnili ceny harddiscov ako aj celú IT oblasť.

Kľúčové slová: Svetová hospodárska kríza, predaj IT, povodne v Thajsku, ceny pevných diskov

ABSTRACT

SASARÁK, Jakub: Analysis consequences on development and sales of IT– The University of economics in Bratislava. Faculty of Business; Department of informatical management. – Leader of final work: Ing. Xénia Kopáčková – Bratislava FPM EU, 2012,

The aim of this bachelor's thesis is to investigate a discourse of global financial crisis by evaluating the specific economic occurrences that led to its onset, its further development and its consequences. The impact of the financial crisis was exemplified on the IT sector, by comparing its performance in both pre-recessionary and post-recessionary period. Secondary objective of this essay was to examine the non-financial crises in IT sector, more specifically the effects of floods in Thailand on the prices of hard drives and on the sales of laptops.

This piece of work is separated into four chapters. It contains five graphs and seven tables. The first chapter deals with the current solutions to the financial crisis in Slovakia and abroad. This chapter strives to evaluate the pre-recessionary period as well as the global financial crisis itself, outlining the reasons for its initial onset and identifying the responsible subjects. The second chapter outlines the separate aims of this essay. The third chapter describes the methodology and research methods used in acquiring the information for this dissertation. It includes a detailed description of our sources and of our working methods. Finally, the fourth chapter summarizes and evaluates our findings. Firstly, it deals with the negative effects of economic crisis on the overall sales of laptops. This finding is supplemented with the results from the questionnaires concerning the sales of laptops in the times of financial crisis. Secondly, this chapter investigates the impact of global financial crisis on separate segments of IT, specifically on the organisations such as Microsoft, nVidia, Intel or Apple. Finally, this chapter also deals with the non-financial crisis in IT as a result of the floods in Thailand. The production facilities of some of the biggest hard drive manufacturers were flooded which significantly affected the prices of hard drives as well as the IT sector as a whole.

Key words: World financial crisis, IT sales, floods in Thailand, HDD prices

Obsah

Úvod.....	9
1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí.....	11
1.1 Príčiny, vznik a priebeh globálnej finančnej a hospodárskej krízy.....	11
1.2 Predkrízové obdobie.....	11
1.3 Vznik finančnej krízy	12
1.4 Subjekty zodpovedné za vznik krízy.....	14
2 Cieľ práce.....	17
3 Metodika práce a metódy skúmania	18
3.1 Spôsob získavania údajov	18
3.2 Použité metódy vyhodnotenia a interpretácia údajov	18
4 Výsledky práce a diskusia.....	19
4.1 Predaj osobných počítačov v období svetovej hospodárskej krízy	24
4.2 Anketa predaja osobných počítačov v roku 2009 v SR	26
4.3 Kríza a dopady na spoločnosť Microsoft	27
4.3.1 Nástup Windows 7 a oživenie trhu	29
4.3.2 Strata prvenstva Billa Gatesa a opätovný návrat	31
4.4 Kríza a jej dopady na spoločnosť Nvidia	32
4.5 Kríza a jej dopady na spoločnosť Apple	33
4.6 Hospodárske výsledky IT firiem v súčasnosti	38
4.7 Záplavy v Thajsku a dopad na predaj IT vo svete a na Slovensku	39
Záver	45
Použitá literatúra:	47

Úvod

Svetová hospodárska kríza, ktorá začala v roku 2008 je z hľadiska jej rozsahu a negatívnych dopadov na svetovú hospodársku situáciu najväčšou krízou od čias Veľkej hospodárskej krízy, ktorá ovplyvnila svet v 30. rokoch 20 storočia. IT oblasť je jednou z najviac progresívnych oblastí v súčasnej ekonomike a navyše je IT oblasť vysoko globalizovaná. To je jednou z hlavných príčin, prečo kríza musela nevyhnutne túto oblasť zasiahnuť.

Zámerom práce je analyzovať trh s IT v období krízy a dopad krízy na IT oblasť. Bakalárska práca sa zameriava na jednotlivé segmenty IT a konkrétne spoločnosti pôsobiace na trhu. Úspešné dosiahnutie tohto hlavného cieľa práce je podložené splnením čiastkových cieľov práce ktoré sú:

- Poukázať na vplyvy, ktoré mali dopad na vznik a priebeh krízy.
- Analyzovať dopad na oblasť IT a na jednotlivé segmenty IT.
- Analyzovať predaj osobných počítačov v krízových rokoch.
- Priblížiť vývoj predajov v konkrétnych svetových spoločnostiach v období recesie a následného zotavenia trhu.
- Poukázať na nefinančné krízy v IT a to konkrétne dopad povodní v Thajsku na IT sektor

Uvedené čiastkové ciele sú rozpracované v jednotlivých kapitolách a podkapitolách tejto bakalárskej práce. Prvá kapitola práce je venovaná samotnej hospodárskej kríze, príčinám jej vzniku a subjektom zodpovednými za vznik krízy. Druhá kapitola sa zaoberá hlavným cieľom práce, ktorým je priblížiť svetovú hospodársku krízu a jej dopad na IT oblasť. V tejto kapitole sú vymedzené aj vyplývajúce čiastkové ciele práce, ktorých je celkom päť. Tretia kapitola sa zaoberá metodikou práce a metódami skúmania, ktoré sme využili pri spracovávaní bakalárskej práce. Súčasťou tejto kapitoly je opis zdrojov, odkiaľ sme čerpali pri spracovávaní práce ako aj opis pracovných postupov. Posledná, štvrtá kapitola ako už vyplýva z jej názvu, ktorý znie výsledky práce a diskusia sa venuje zisteným skutočnostiam ako kríza ovplyvnila IT oblasť. Prvá podkapitola štvrtej kapitoly je venovaná predajom osobných počítačov počas krízy. Zaoberáme sa tam dvoma štatistikami vypracovanými analytickými spoločnosťami a popisujeme vplyv udalostí krízy na výkyvy, respektíve poklesy predajov v jednotlivých štvrtrokoch. Druhá podkapitola štvrtej kapitoly analyzuje výsledok ankety o počte predaných osobných

počítačov v období recesie. V nasledujúcich statiach štvrtej kapitoly sa venujeme dopadu krízy na jednotlivé spoločnosti pôsobiace na trhu s IT. Prvou zo spoločností ktorej sme sa venovali je Microsoft, softwarový gigant. Pri tejto spoločnosti sme sa venovali hlavne jej predajom, ako aj produktom spoločnosti. V čase krízy spoločnosť Microsoft uviedla na trh nový Windows 7, ktorý napomohol oživeniu trhu. Venovali sme sa aj vedúcej osobnosti Microsoft, Billovi Gatesovi a vplyv poklesu predajov spoločnosti na jeho postavenie ako najbohatšieho muža planéty. Nasledujúca kapitola je venovaná ďalšej spoločnosti pôsobiacej na trhu s IT, spoločnosti Nvidia. Spoločnosť Nvidia je jedným z dvoch najväčších výrobcov grafických kariet, ale svetová hospodárska kríza ho zasiahla veľmi tvrdo. Piata podkapitola štvrtej kapitoly rozoberá pôsobenie spoločnosti Apple v čase krízy. Venuje sa predovšetkým objemu predajov spoločnosti a dosiahnutému zisku na základe ktorého vyvodzujeme závery o závažnosti ovplyvnenia spoločnosti krízou. V šiestej podkapitole štvrtej kapitoly prinášame pohľad na IT oblasť v súčasnosti. Venujeme sa predovšetkým dosiahnutému zisku jednotlivých spoločností a na základe týchto čísel prinášame analýzu o tom, či sa IT oblasť v súčasnosti už zotavila z recesie, alebo či stále pretrváva. Posledná podkapitola predkladanej práce sa venuje nefinančnej kríze v IT oblasti. Konkrétne záplavám v Thajsku z jesene minulého roka, ktoré vo výraznej miere ovplyvnili trh s pevnými diskami. Ceny pevných diskov prudko stúpili po tom čo boli zaplavené výrobné haly spoločností Western-digital a Seagate, ktoré sú najväčšími výrobcami pevných diskov na svete.

Pri spracovaní bakalárskej práce som čerpal zo širokého okruhu dostupných zdrojov. Využil som viaceré monografie zaoberajúce sa tematikou svetovej hospodárskej krízy, ako aj zborníky z vedeckých konferencií usporiadaných na tému svetovej hospodárskej krízy. Pri analyzovaní dopadov krízy na IT oblasť, boli najrozsiahlejšie informácie získané z dostupných internetových zdrojov, vedeckých článkov a analýz uverejnených na internete.

1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

Súčasný stav IT oblasti na Slovensku odráža vývoj celosvetový, keďže IT je jedným z najviac globalizovaných odvetví. Na slovenskom trhu pôsobia svetové spoločnosti, ktoré tu majú svoje lokálne pobočky alebo dcérske firmy. Rovnako svetová hospodárska kríza prenikla na Slovensko rýchlo a nečakane rovnako ako prepukala všade vo svete. Slovenská ekonomika je značne otvorená, čo malo na príchod krízy vplyv. V nasledujúcej kapitole sa budeme venovať predovšetkým vzniku krízy a jej rozširovaniu.

1.1 Príčiny, vznik a priebeh globálnej finančnej a hospodárskej krízy.

Kríza bola zo začiatku iba krízou lokálnou, ktorá sa pokladala iba za problém Spojených Štátov Amerických. Neskôr sa avšak ukázalo, že z hľadiska jej rozsahu a negatívnych dopadov na svetovú hospodársku situáciu ide o najzávažnejšiu celosvetovú hospodársku krízu od čias Veľkej hospodárskej krízy, ktorá zachvátila svet v 30. rokoch 20. storočia. Jednou z príčin, kvôli čomu sa kríza rozšírila do celého sveta bola globalizácia, proces narastania medzinárodného prepojenia vo všetkých oblastiach.

1.2 Predkrízové obdobie

„Predkrízové obdobie je možné charakterizovať ako obdobie vysokého globálneho ekonomického rastu, nadhodnotenia cenných papierov, vzniku bubliny na trhoch s nehnuteľnosťami, nadpriemerných cien komodít a globálneho úverového boomu.“¹

Ako vyplýva z uvedeného výroku, kríza mala viacero príčin.. Nadhodnotenie cenných papierov, boom na trhu s nehnuteľnosťami, ktorý vznikol ako následok ľahko prístupných hypoték. Neprimerané zníženie základných úrokových sadzieb. Nadpriemerné ceny nehnuteľností, ktoré boli takisto odrazom zvýšenia dopytu po nehnuteľnostiach.

V predkrízovom období svetová ekonomika zažívala obdobie rozmachu. Vo svete panoval názor, že vieme už dosť aby sa kríza, podobná tej z 30. rokov už nezopakovala. V roku 1995 nositeľ Nobelovej ceny Robert Lucas povedal: „... z praktického hľadiska bol už ústredný problém prevencie depresie vyriešený. Cyklus bol už skrotený do tej miery, že výhody ďalšieho usmerňovania boli zanedbateľné. Nastal čas zamerať sa na také veci ako

¹ TIRUNEH, T. W. a kol. 2009. Vývoj a perspektívy svetovej ekonomiky: Globálna finančná a hospodárska kríza: príčiny – náklady - východiská. Bratislava : Ekonomický ústav Slovenskej akadémie vied, 2009. s. 18 ISBN 978-80-7144-175-5.

dlhodobu udržateľný rast.“ Kríza však nastala a to práve v období, keď väčšina analytikov predpovedala dlhodobý rast.

V predošlých dekádach s výnimkou roku 2001 kedy došlo k spomaleniu globálneho rastu, bol príznačný hospodársky rozmach. Svetová ekonomika, ako i jednotlivé regióny vykazovali takmer nepretržitý ekonomický rast. Z dlhodobých údajov o raste trhových ekonomík je známe, že dochádza k periodickému spomaleniu ekonomického rastu sveta. Najmä spomalenie ekonomík vyspelých krajín pritom vo veľkom ovplyvňuje ako rozvojové, takisto aj rozvíjajúce sa ekonomiky. V uplynulých predkrízových rokoch, až na výnimku v roku 2001, zaznamenali takmer všetky ekonomiky krajín pozitívny reálny rast HDP až do vzniku krízy, ktorá v celosvetovom meradle vypukla v roku 2008. Táto kríza dovedla takmer všetky vyspelé ale aj mnoho rozvojových a rozvíjajúcich sa ekonomík k recesii.

Pre predkrízové obdobie je charakteristické aj obrovským deficitom bežného účtu platobnej bilancie v Spojených štátoch amerických ktorý dosahoval úroveň až 6-7 % HDP. Tento deficit bol spôsobený najmä medzerou medzi domácimi investíciami a úsporami. Jeho následkom bola vysoká miera zadlženosti americkej ekonomiky. Prostredníctvom debt overhang a efektu vytlačania vyvolala vysoká zadlženosť v ekonomike neistotu; v dôsledku toho sa začali úrokové sadzby v USA, a neskôr aj v ďalších krajinách zvyšovať, vznikali problémy s hypotekárnymi úvermi a vlna sa rozširovala ďalej do sveta.

Predkrízové obdobie bolo obdobím úverového boomu v rozvinutých, rozvojových aj tranzitívnych ekonomikách. Ďalším špecifikom boli veľké inovácie na finančných trhoch, ktoré zapríčinili nárast špekulatívnych transakcií s multiplikačnými efektmi vrátane globálnej virtuálnej likvidity. Tieto faktory spôsobili vznik bublín finančného aj nefinančného (komoditného) charakteru, a to v rokoch 2006 a 2007 a čiastočne aj začiatkom roka 2008.

1.3 Vznik finančnej krízy

Za príčinu vzniku globálnej krízy sa väčšinou pokladá prepuknutie hypotekárnej krízy v Spojených štátoch amerických. Táto hypotekárna kríza bola avšak už len dôsledkom predchádzajúcich negatívnych javov vo svetovom hospodárstve, najmä však v ekonomike USA. Pred každou krízou prichádzajú varovné signály, ktoré by mali viesť kompetentných ľudí k tomu aby tieto problémy riešili v predstihu. Za hlavné príčiny

a varovné signály možno považovať oblasti ktoré podrobnejšie rozoberieme v nasledujúcich odsekoch.

Prvou príčinou boli technologické bubliny ktoré prepukli v roku 2000 následkom čoho ekonomika Spojených štátov amerických stratila dynamiku svojho rastu, ktorá bola nižšia ako dynamika rastu globálnej svetovej ekonomiky. Nastal pokles tempa rastu HDP, v 90. rokoch sa tempo rastu HDP pohybovalo od 3,5-5%, po roku 2000 došlo k poklesu až na hodnotu 1,6% roku 2009.

Už spomenuté spomaľovanie rastu ekonomiky USA sa prenášalo aj do platobnej bilancie. Od roku 2000 dochádzalo k rastu deficitu platobnej bilancie. Táto skutočnosť oslabovala menový kurz USD. Aby bol tento negatívny trend zvrátený a takisto aby došlo k obmedzeniu dovozu do USA FED (Federálny rezervný systém – centrálna banka USA) zámerne oslaboval kurz USD. Toto konanie zapríčinilo ďalšie negatívne sprievodné javy.

Čína presadzovaním expanzívnej hospodárskej politiky vytvorila po roku 2000 devízové zásoby vo veľkej hodnote v USD. Tieto zásoby predstavovali v roku 2006 až 1,2 bilióna USD. Ďalšie doláre vlastní aj krajiny OPEC, obchodujúce s ropou. Čína ma fixný kurz voči USD. Táto skutočnosť spôsobovala americkej ekonomike problémy pretože export Číny smeruje najmä do USA. Tento masívny únik obrovského objemu USD za hranice USA mal byť varovným signálom.

Pokles hospodárskeho rastu zapríčinil pokles ziskov podnikateľov. Tento pokles ziskov determinoval pokles hodnoty odvedených daní do štátneho rozpočtu. Takto vznikol obrovský deficit federálneho rozpočtu, ktorý sa aj vplyvom výdavkov na vojny či už v Iraku alebo v Afganistane priblížil v roku 2009 k úrovni až 70% HDP:

Bolo by však mylné tvrdiť, že v USA neboli realizované žiadne opatrenia na stabilizáciu ekonomiky. Hlavná snaha Fed-u na naštartovanie ekonomiky USA spočívala v regulácií úrokových sadzieb a ich postupným znižovaním na minimum. Úrokové sadzby, ktoré klesli až na úroveň 1% zapríčinili nekontrolovateľnú úverovú aktivitu. Dôsledkom tejto úverovej aktivity bol rast trhu s nehnuteľnosťami a vznik tzv. realitnej bubliny. Tento pohyb úrokových sadzieb, ako menového nástroja, sa prejavil ako neefektívny. Neprispeľ k naštartovaniu ekonomiky, ale prispeľ k rastu jedného ekonomického sektora s následným prepadom. Prudké zmeny úrokových sadzieb nastali v rokoch 2002-2004. Tento pokles sa

dotkol len stavebníctva a viedol k hypotekárnej kríze, ktorá expandovala do svetovej hospodárskej krízy.

1.4 Subjekty zodpovedné za vznik krízy

Prvým zo subjektov ktorý bol zodpovedný za vznik hospodárskej krízy boli banky. Banky poskytovali hypotéky aj klientom s nepriaznivým úverovým ratingom. Toto poskytovanie hypoték bolo následkom už spomínaného zníženia úrokových sadziieb. Banky sa doslova predbiehali v poskytovaní hypotekárnych úverov aj rodinám s nízkymi príjmami. Po prvotnom znížení úrokových sadziieb sa sadzby začali opäť zvyšovať, až dosiahli úroveň základnej sadzby okolo 5,25% v júni 2006. To malo za následok, že mnohí klienti neboli schopní splácať svoje záväzky a boli nútení pristúpiť buď k dražbám nehnuteľností, alebo k osobným bankrotom. Počet týchto individuálnych bankrotov dosiahol počet približne 2 milióny v roku 2005. Dopyt po nehnuteľnostiach stagnoval, naopak ponuka stále rástla, čo malo za následok pokles cien nehnuteľností. Toto spôsobilo problémy hypotekárnym bankám, ktoré aj v prípade dražby nehnuteľností nedokázali pokryť poskytnutý úver. Defaults (nesplácanie) rizikových úverov narástli už od roku 2005, kedy dosahovali 5,37% až na hodnotu 30-40% v decembri 2007.

Tabuľka 1 Vývoj základnej úrokovej sadzby v USA v rokoch 2003-2006

Rok	Základná úroková sadzba
2003	1 %
2004	2,25 %
2005	4,25 %
2006	5,52 %

ZDROJ: Interest rate [online] 2009 [cit. 2.2.2012] dostupné na internete: <<http://www.tradingeconomics.com/Economics/Interest-Rate.aspx?Symbol=USD>>

Ďalším subjektom zodpovedným za vznik krízy boli investičné banky. Investičné banky predávali pôžičky na kapitálových trhoch ako vysokorizikové kreditné dlhopisy. Kreditné dlhopisy skupovali hedge fondy. Motívom tohto konania bola vyššia výnosová miera ako majú štátne dlhopisy. Hypotekárne banky sa zbavili nezdravých úverov tak, že ich predali. Buď bankám, iným investičným fondom, alebo aj jednotlivcom. Tento proces sa označuje ako sekuritizácia. Takto vznikli nové finančné nástroje označované ako MBS – mortgage-backed securities – cenné papiere kryté hypotékami a ABS – asset backed

securities – cenné papiere kryté aktívami. Mali podobu dlhopisov, kde ich majiteľ dostával mesačný výnos.

Hypotekárne banky sa takto zbavili rizikových úverov. Nesplácanie hypotekárnych úverov sa však nevyriešilo len sa riziko prenieslo na širšie finančné trhy a vznikla celosvetová finančná kríza. Takto sa kríza dostala za hranice USA a preniesla sa do finančných inštitúcií v Ázii aj Európe. Najviac postihnuté boli európske banky s prebytkom likvidity, ktoré skupovali americké kreditné dlhopisy v snahe zvýšiť svoje zisky. To sa však nestalo skutočnosťou a banky utrpeli obrovské straty. V nasledujúcej tabuľke je možné vidieť prehľad bánk a ich vykázané straty.

Tabuľka 2 Straty bánk ku koncu roka 2007

Banka	Strata v mld. USD
UBS	13,5
Morgan Stanley	9,4
Merril Lynch	8,0
HSBC	3,4
Deutsche bank	3,2
Barclays	2,6
Credit Suisse	1,0
Wachovia	1,1
Royal bank of Scotland	2,6
IKB Deutsche Industriebank	2,6
Citigroup	18

ZDROJ: CHOVANCOVÁ, B. 2008. Príčiny a dôsledky svetovej finančnej krízy. In Nová ekonómia : vedecký časopis Národohospodárskej fakulty Ekonomickej univerzity v Bratislave. SSN 1336-1732, 2008, roč. 1, č. 3-4, s. 17.

Tretím subjektom zapríčiňujúci vznik hospodárskej krízy boli renomované ratingové agentúry. Hlavne Standart & Poor's, Moody's, Fitch Ratings, ktoré na problém nekrytých hypoték upozornili neskoro. Tieto ratingové agentúry udeľujú známky jednotlivým cenným papierom, ktoré v značnej miere ovplyvňuje rozhodovanie investorov na kapitálových trhoch. Chybou bolo, že ratingové agentúry pri hodnotení cenných papierov krytých vysokorizikovými hypotekárnymi úvermi boli priveľmi optimistické. Ratingy sa prudko znížili až v polovici roka 2007 čo následne spôsobili masívny prepád

kreditných derivátov na trhu. Na toto konanie ratingových agentúr doplatili investori, ktorý verili spoľahlivosti udelených ratingových známk.

Posledným subjektom, ktorý možno viniť za vznik krízy sú banky a investičné fondy. Tieto investičné fondy skupovali rizikové cenné papiere. Viaceré banky boli nútené zatvoriť svoje hedge fondy, ktoré sa zameriavali na už spomínané hypotekárne dlhopisy. Postihnutými subjektmi boli napríklad americká banka Bear Stearns, austrálska Macquarie Bank, Bank of China a viaceré nemecké a švajčiarske investičné fondy.

Subjektom zodpovedným za vznik krízy nemožno označiť žiadnu konkrétnu inštitúciu. Každý so spomínaných subjektov si plnil svoju úlohu a postaral sa o doplnenie svojej časti k nepriaznivej situácií ktorá vznikla.

2 Cieľ práce

Cieľom práce je priblížiť svetovú hospodársku krízu a jej dopad na IT oblasť. Analyzovať príčiny vzniku krízy a jednotlivé udalosti, ktoré jej predchádzali a subjekty, ktoré boli za vzniknutý stav zodpovedné.

Čiastkové ciele sú rozpracované v jednotlivých kapitolách a možno ich prehľadne zhrnúť do nasledujúcich bodov:

- Poukázať na vplyvy, ktoré mali dopad na vznik a priebeh krízy.
- Analyzovať dopad na oblasť IT a na jednotlivé segmenty IT.
- Analyzovať predaj osobných počítačov v krízových rokoch.
- Priblížiť vývoj predajov v konkrétnych svetových spoločnostiach v období recesie a následného zotavenia trhu.
- Poukázať na nefinančné krízy v IT a to konkrétne dopad povodní v Thajsku na IT sektor

V prvom čiastkovom ciele sme sa podrobnejšie venovali predovšetkým subjektom zodpovedným za krízu na základe ktorých sme rozpracovali vznik krízy. Druhým čiastkovým cieľom bolo analyzovať dopad na IT oblasť, a to predovšetkým globálne na oblasť ako celkom a následne na jednotlivé segmenty IT oblasti a to trh s hardwarom, trh so softwarom a na subjekty, ktoré poskytujú služby súvisiace s IT. Tretím čiastkovým cieľom tejto práce bolo analyzovať predaj osobných počítačov v krízových rokoch a posúdiť, či kríza mala vplyv na trh osobných počítačov alebo nie. Tento tretí čiastkový cieľ bol zameraný na predaj osobných počítačov vyrobených jednotlivými spoločnosťami, na ktoré sme sa zamerali globálne aj jednotlivo. Štvrtým čiastkovým cieľom bolo priblížiť vývoj predajov v konkrétnych svetových spoločnostiach v období recesie a následného zotavenia trhu. Zamerali sme sa na spoločnosti ako Microsoft, najväčšiu softwarovú firmu na trhu vyvíjajúcu operačné systémy. Apple spoločnosť, ktorá sa zameriava na predaj mobilných telefónov a multimediálnych prehrávačov. Spoločnosť Nvidia, ktorá vyrába grafické karty. Posledným, piatym čiastkovým cieľom tejto práce bolo poukázať na nefinančné krízy v IT a to konkrétne na dopad povodní v Thajsku na IT sektor.

3 Metodika práce a metódy skúmania

S prihliadnutím na globálnosť IT sektoru sme si za objekt skúmania zvolili svetové spoločnosti pôsobiace v IT oblasti. Spoločnosť Microsoft, ktorá je jednou z najväčších svetových spoločností a zamestnáva tisíce zamestnancov po celom svete a je jedným z najdôležitejších hráčov v IT a určuje trendy vývoja. Spoločnosť Apple má takisto dôležité postavenie v IT. Je považovaná za jednu z najinovatívnejších spoločností vôbec. Treťou spoločnosťou, ktorou sme sa v práci zaoberali je spoločnosť Nvidia, výrobca grafických čipov. Objektom skúmania sú spoločnosti Seagate a Western digitál, dvaja najväčší výrobcovia pevných diskov, ktorých prevádzky boli postihnuté záplavami v Thajsku.

3.1 Spôsob získavania údajov

Hlavné zdroje z ktorých vychádza táto bakalárska práca, predstavujú dostupná literatúra, denná tlač, internetové zdroje, analýzy analytických firiem zaoberajúcich sa IT sektorom, predovšetkým IDC a Gartner. Dôležitých zdrojom boli záznamy z vedeckých konferencií.

3.2 Použité metódy vyhodnotenia a interpretácia údajov

K záverom uvedených v práci sme sa dostali využitím nasledujúcich metód:

- Metódou konfrontácie.
- Analýzou informácií zo získaných zdrojov.
- Syntézou informácií zo získaných zdrojov.
- Metódou komparácie.

Metódu konfrontácie sme využili pri teoretických východiskách, kde sme konfrontovali názory viacerých odborníkov na príčiny vzniku krízy. Analýzu sme uplatnili v prezentácií výsledkov jednotlivých firiem či už v krízovom, alebo pokrízovom období a vyvodení záverov. Syntéza informácií zo získaných zdrojov bola využitá pri vyvodzovaní záverov dopadu krízy na jednotlivé spoločnosti a IT oblasť ako celok. Metóda komparácie bola použitá na porovnávanie výsledkov za jednotlivé roky a následne zistenie a analýza rozdielov.

4 Výsledky práce a diskusia

Aby bolo možné popísať dopad hospodárskej krízy na recesiú v IT, mali by sme najprv vymedziť pojem IT, a špecifiká IT priemyslu a podnikovej informatiky v súčasnej svetovej ekonomike. IT zahŕňa veľké množstvo významov.

O IT je možné premýšľať ako o klasickom sektore ekonomiky, teda sústave vzájomne prepojených subjektov, ktoré produkujú tovary a služby. Pod pojmom tovary v tomto význame patrí hardware a takisto aj software. Software však z hľadiska ekonomických teórií nespĺňa viacero podmienok, ktoré sú na ekonomický statok kladené. Jedná sa predovšetkým o zákon rastúcich hraničných nákladov, ktorý pre software neplatí. Kvôli tomuto jeho produkčná funkcia nemá klasický priebeh. Ďalším produktom IT ako sektoru ekonomiky sú IT služby, ktoré majú taktiež svoje špecifiká ale čo je však podstatnejšie je, že pomer IT služieb na celkovom produkte IT priemyslu rastie. Očakáva sa, že v budúcnosti sa stane dominantným. Trh so software prestane existovať úplne, a hardware sa stane štandardným spotrebným tovarom. Pod pojmom IT sa rozumieme aj podniková infraštruktúra. Tá je tvorená jednotlivými IT produktmi. A dnes je už neoddeliteľnou súčasťou väčšiny ekonomických subjektov. IT je však synonymom pre samotnú technológiu, výrobok či službu. Ako už bolo spomínané, IT služby majú svoje ekonomické špecifiká, ktoré je potrebné zvážiť pri analýze dopadu krízy na IT.

Aby sme mohli analyzovať dopad krízy na oblasť IT musíme sa zamerať aj na obdobie ktoré predchádzalo kríze a vrátiť sa v čase konkrétne do roku 2000. V roku 2000 bola éra dot-com bubliny, kedy dochádzalo k obecnému preceňovaniu potenciálu a úloh IT techniky. V tomto období mali IT oddelenia prestížne postavenie a veľkú mieru autonómie a výraznou mierou sa podieľali na určovaní stratégie podnikov.

Po prasknutí dot com bubliny, ktorú možno takisto považovať za jeden zo skrytých príčin vzniku neskoršej hospodárskej krízy, sa situácia a postavenie IT v rámci organizácii zmenila. Došlo k znižovaniu rozpočtov IT oddelení a informačné technológie sa stali len nástrojom na naplňovania obchodných cieľov podnikov. IT sa na túto svoju novú úlohu adaptovali veľmi dobre a stali sa nenahraditeľnou súčasťou všetkých organizácií. V súčasnosti možno IT považovať za nevyhnutnú súčasť pri plnení obchodných cieľov a stratégií v rámci organizácií. Napriek tomu že rozpočty na IT tvoria len zlomok z celkových rozpočtov organizácií, dobre fungujúce IT sú jednou z podstatných

konkurenčných výhod. Z praxe je známe že práve rozpočty na IT sa stávajú oblasťou, ktorá je krátená v súvislosti so znižovaním nákladov organizácie. Aj napriek tomu sú však informačné technológie nevyhnutné pre zabezpečenie priebehu interných procesov, vytvárajú flexibilitu produktov, otvárajú nové predajné kanály, oslovujú nové segmenty zákazníkov a podobne.

V situácií, keď informačné technológie poskytujú nevyhnutné predpoklady na zabezpečenie fungovania základných funkcií organizácií je nutné aby bolo pri krátení IT rozpočtov rozhodované s rozvahou. Už dlhodobo v priemere viac ako 70% každoročných investícií do IT predstavuje investície na údržbu súčasnej podnikovej informatiky, a teda len zhruba 30% výdavkov ide na inovácie. Kríza je obdobím znižovania nákladov a práve túto zhruba tretinu výdavkov na IT môžu firmy jednoducho obmedziť. Čo sa týka zvyšných 70 % na údržbu stavu podnikovej informatiky to tak jednoducho nie je možné. V čase krízy vzniká síce silný tlak na zníženie aj tejto oblasti výdavkov, avšak výsledky sa očakávajú až v strednodobom horizonte. Pre subjekty, ktoré IT na trhu ponúkajú to znamená, že drastické šetrenie ich klientov sa síce na predaj IT prejaví. Nie však šokom, ale skôr postupne. To záleží od charakteru subjektu ponúkajúceho IT. U predajcov hardware a poskytovateľov integračných služieb sa kríza prejavila dramatickejšie ako u subjektov, ktorých hlavné príjmy plynú z poskytovania služieb, podpory alebo servisu.

Pri analýze dopadu krízy na oblasť IT treba brať do úvahy aj to, že niektoré IT produkty nemajú charakter klasických ekonomických statkov. Nemožno od nich očakávať ekonomické správanie v časoch recesie. Okrem už spomínaných hraničných nákladov, ktoré napríklad v prípade software sú náklady na vydanie ďalšej licencie viac menej nulové. Takisto v prípade IT služieb je dostupnosť globálna a bariéry vstupu do odvetvia sú takmer nulové. Najvýznamnejší je však fakt, že mnohé služby sú poskytované zdarma. Nemožno teda predpokladať vzťah medzi počtom používateľov sociálnych sietí a ekonomickou situáciou.

Ako už bolo spomínané, kríza neovplyvnila všetky oblasti IT rovnako. Internetové a softwarové firmy boli postihnuté minimálne, zatiaľ čo v rok 2009 bol pre výrobcov a predajcov počítačového vybavenia, alebo mobilov oveľa chudobnejší. Na menší dopyt po počítačoch a mobiloch tak podľa analytika firmy Cyrrus Ondřeja Moravanského v roku 2009 doplatili aj výrobcovia súčiastok pre tieto zariadenia, napríklad čipov. Podľa Moravanského však dopad krízy na IT oblasť nie je taký dramatický, ako na finančný

sektor, alebo automobilový priemysel. V nadnárodných firmách neprichádzalo k hromadnému zatváraniu pobočiek, alebo prepúšťaniu zamestnancov. Ani menšie spoločnosti nekrachovali jedna za druhou. Najmenej dotknuté boli vývojové centrá. Kríza však postihla najmä výrobné firmy.

V čase krízy väčšina firiem aplikovala úsporné opatrenia, ktoré v svojich prognózach vývoja zahrnuli popredné analytické firmy. Podľa prognóz na rok 2009 mali byť najviac postihnutí výrobcovia počítačov a mobilov. Analytická spoločnosť IDC upravovala s nástupom krízy odhady počítačov na rok 2009. Prvotné prognózy hovorili o 4,5 % raste svetových predajov. Aktualizovaná verzia analýzy po nástupe krízy naopak počítala s viac ako 5% poklesom, čo sa stalo aj realitou. „Kupujúci si viac strážia svoje peňaženky. Budú menej ochotní upgradovať svoje vybavenie alebo kupovať rýchlejšie procesory,“² tvrdil analytik IDC Loren Loverde začiatkom roka 2009. Podobné pesimistické predpovede zverejňovala aj analytická spoločnosť Gartner v oblasti mobilných technológií. Do krízy veľmi rýchlo rastúca oblasť podľa spoločnosti Gartner sa v roku 2009 výrazne zabrzdí a podľa analýz mal predaj mobilných telefónov poklesnúť až o 4 percentá. Dôvod bol rovnaký ako v prípade počítačov. V dobe, keď ľudia šetria, si jednoducho odpustia kúpu drahého nového modelu telefónu. Predpokladaný pokles potvrdili aj poprední výrobcovia mobilných telefónov Nokia a Sony Ericsson.

Naopak vývoj na trhu software sa neočakával zd'aleka taký dramatický. Analytická firma Gartner síce po prepuknutí krízy znížila svoje odhady rastu, ale aj tak sa v roku 2009 očakávalo, že sa softwarových produktov predá o 6,6 percenta viac ako v roku 2008. Jane Gilsonová, generálna riaditeľka českej pobočky najväčšieho výrobcu software, firmy Microsoft komentovala vzniknutú situáciu nasledovne: „Investície do software finančná kríza zatiaľ nijak zásadne neovplyvňuje. Ukazuje sa totiž, že si firmy začínajú uvedomovať viac ako kedykoľvek predtým, že im software môže v mnohých situáciách pomôcť znižovať náklady“³. Podobnú skúsenosť potvrdzoval aj obchodný riaditeľ českej vývojárskej firmy Software602 Pavel Nemrava. Podľa neho firma dopad krízy nepozorovala a počítala s rastom v roku 2009. Aj Nemrava tvrdil, že za zvýšením dopytu po produktoch od firmy Software602 stáli predovšetkým úspory. „Je to dané oblasťou, na ktorú sa zameriavame, teda nahradzovanie obehu papierových dokumentov alebo

^{2,3} NĚMEC, J. 2009. Finanční krize v IT: nejvíce se bude šetřit na hardwaru, [online] ,[cit. 8.2.2012] Dostupné na internete: <<http://profit.tyden.cz/clanek/financni-krize-v-itnejvice-se-bude-setrit-na-hardwaru/>>

elektronická fakturácia. To sú veci, ktoré podnikom šetria peniaze, bez toho aby sa museli púšťať do zložitých zmenových projektov“⁴, tvrdil Pavel Nemrava. Práve kvôli tomu, že firmy v čase krízy hľadali úspory na všetkých stranách, mohlo paradoxne niektorým softwarovým vývojárom pomôcť. Šancu mali podľa Gilsonovej aj malé firmy. „Kríza síce ovplyvňuje objem investícií, ktoré sú organizácie schopné investovať do IT, ale na druhej strane práve teraz prichádza obdobie, kedy môžu aj menšie firmy prísť s originálnymi riešeniami. Majú tak príležitosť uspieť u zákazníkov s ponukou produktov a služieb, ktoré im pomôžu znížiť náklady na prevádzku IT infraštruktúry, hardwarovú a energetickú náročnosť či zefektívniť prácu s ostatnými systémami,“⁵ uviedla Gilsonová príklad.

Špecifickou oblasťou software sú bezpečnostné programy, napríklad antivíry. V tomto segmente trhu sa neočakával prakticky žiadny výraznejší dopad ekonomickej krízy. Podľa prieskumu Global State of Information Security Survey spoločnosti PricewaterhouseCoopers naopak väčšina IT manažérov plánovala aj v časoch recesie zvýšenie investícií do IT bezpečnosti. Jedným z hlavných dôvodov bolo podľa výskumu zmena obchodných modelov viacerých firiem. Stále viacej obchodov totiž prebieha cez internet, kde je otázka bezpečnosti obzvlášť dôležitá. „Príjmy spoločnosti McAfee za 4 kvartál roku 2008 vzrástli o 27 percent. Z nášho uhlu pohľadu teda musím konštatovať, že sme nejaký výrazne dopad finančnej krízy nezaznamenali,“⁶ povedal manažér českej pobočky bezpečnostnej firmy McAfee Vladimír Brož.

Hľadanie úspor a zefektívnenie investícií vo všetkých organizáciách v dobe recesie sa kladne prejavilo aj vo firmách pôsobiacich len na internete. Príkladom toho môžu byť internetové reklamy, ktoré živia všetky veľké vyhľadávacie portály, ako napríklad, Centrum, Zoznam alebo Google. Práve internetové reklamy sa totiž stali ďaleko menej dotknuté úsporami marketingových oddelení ako iné formy inzercie. „Nestabilita v súčasnej situácii správania inzerentov ovplyvňuje, a to tým spôsobom, že presúva inzertné aktivity na médiá s preukázateľnou a lepšou účinnosťou, akou je práve on-line reklama,“⁷ podotýkal Industry Sales manažér Google Česká republika Dan Nohel. Podľa neho Google zaznamenal v období krízy nielen zvýšený záujem u dovtedajších klientov, ale predovšetkým u nových klientov. „Nový klienti svoje investície sťahujú z iných typov

^{4,5,6,7} NĚMEC, J. 2009. Finanční krize v IT: nejvíce se bude šetřit na hardwaru, [online] ,[cit. 8.2.2012] Dostupné na internete: <<http://profit.tyden.cz/clanek/financni-krize-v-itnejvice-se-bude-setrit-na-hardwaru/>>

médií z dôvodov vysokej mediálnej inflácie naštartovanej televíziami,⁸ dodal Nohel začiatkom roka 2009. Prehodnocovanie efektivity rôznych reklamných kampaní bol v roku 2009 výraznejší. „Kríza pomohla zviditeľniť rozdiely medzi jednotlivými typmi médií, inzerenti začali viacej premýšľať nad ich účinnosťou a meraním dopadu, upúšťajú od ťažko citeľnej a merateľnej masovosti. Prioritou pre nich začína byť to, aby reálna hodnota reklamného priestoru odpovedala cenám požadovaným za tento priestor,⁹ vysvetľoval Dan Nohel. Nárast záujmu o internetovú reklamu v časoch krízy potvrdil aj hovorca českého portálu Centrum.cz Petr Kapalín.

Finančná kríza v pozitívnom slova zmysle ovplyvnila aj internetové obchody, a to predovšetkým tie väčšie. Viac ako inokedy totiž nakupujúci premýšľajú viacej o cenách, ktoré sú pri on-line nákupoch výhodnejšie. „Ľudia sú teraz opatrnejší pri nákupoch a pri nákupoch na internete je oveľa jednoduchšie urobiť porovnanie cien. Zákazníci tak môžu ľahšie vyberať produkty ich finančným možnostiam. Na viac pri nákupe cez internet ušetria peniaze, ktoré by inak stála doprava do nákupného centra,¹⁰ vyjadril sa marketingový manažér najväčšieho českého on-line predajcu počítačového vybavenia a elektroniky Alza.cz Jan Samko. Podľa neho kríza a stagnácia predajov elektroniky taktiež prispela ku konsolidácii trhu.

Napriek tomu že si kríza vyžiadala úspory aj u výrobcov hardware a softwarových vývojárov, nedotkla sa výdajov na oblasť výskumu. Nové technológie sú predsavzatím budúcich konkurenčných výhod. Argumenty na podporu tohto tvrdenia a rezolútne odmietnutie úspor v oblasti vývoja uviedol Vladimír Brož z McAfee. „Na vývoji nových produktov sa šetriť nedá. To by sme si ľudovo povedané zatĺkli klinec do rakvy,¹¹ povedal Brož. V podobnom duchu sa vyjadrila aj Jane Gilsonová. „Microsoft je jedna z firiem, ktorá v celosvetovom meradle investuje do vývoja nových produktov a technológií najväčšie čiastky. Tieto výdaje sú plánované dlhodobo, a preto aj v období krízy žiadne obmedzenie investícií do tejto oblasti nie je plánované,¹² tvrdí Gilsonová.

^{8,9,10,11,12} NĚMEC, J. 2009. Finanční krize v IT: nejvíce se bude šetřit na hardwaru, [online] ,[cit. 8.2.2012] Dostupné na internete: <<http://profit.tyden.cz/clanek/financni-krize-v-itnejvice-se-bude-setrit-na-hardwaru/>>

4.1 Predaj osobných počítačov v období svetovej hospodárskej krízy

Kríza tvrdo zasiahla predajnosť počítačov najmä vo svojich začiatkoch, v roku 2008 a začiatkom roka 2009. No nakoniec sa situácia ustálila a v roku 2009 sa predalo viac osobných počítačov ako v roku 2008. Vo svojich štatistikách to tvrdia dve analytické spoločnosti venujúce sa trhu s osobnými počítačmi IDC aj Gartner. K celkovému nárastu predaných kusov prišlo najmä vďaka prudkému nárastu predajnosti za posledný štvrťrok 2009. Z výrobcov bol najúspešnejší Acer, ktorý celosvetovo dobehol respektíve aj predbehol v roku 2008 jasne druhý Dell. Dosiadnuté predaje jednotlivých spoločností sú uvedené v tabuľkách číslo 3 a 4 zaradených na konci tejto podkapitoly.

Analytické spoločnosti zaoberajúce sa trhom s PC, IDC a Gartner, používajú odlišné metódy tvorby štatistík. IDC do svojich štatistík zarátava všetky predané osobné počítače. Gartner štatistiky rozširuje o x86 servery, ktoré však dosahujú len malú časť predaných kusov oproti osobným počítačom.

Podľa IDC sa v roku 2009 predalo celkovo 294,2 milióna nových osobných počítačov, čo predstavuje nárast o 2,3 percenta oproti roku 2008. Spoločnosť Gartner v svojej rozšírenej štatistike uvádza 305,9 milióna kusov počítačov, čo predstavuje nárast až o 5,2 percenta oproti roku 2008. Tento výsledok je následkom najmä výrazného rastu v predajoch v poslednom štvrťroku 2009. Podľa Gartner sa v tomto období predalo 90 miliónov osobných počítačov a podľa IDC 85,8 milióna. Tieto čísla znamenajú medziročný nárast o 22,1 percenta, respektíve 15,2%.

Štvrtý štvrťrok roku 2009 bol obdobím postupného spamätávania sa svetovej ekonomiky z recesie. Postupne sa dopady krízy začali zjemňovať aj v Európe. V štvrtom štvrťroku 2009 sa prvýkrát v roku 2009 medziročne zvýšil počet predaných počítačov aj v Európe. Celosvetovo ale najmä v Európe sa dobre predávali netbooky a lacnejšie notebooky.

Čo sa týka jednotlivých výrobcov, najviac si polepšila spoločnosť Acer, ktorej podiel predstavoval v roku 2009 podľa IDC 13,1 percenta, respektíve 13 percent podľa Gartneru. To pomohlo spoločnosti Acer, aby zmenila poradie v rebríčku najväčších výrobcov. V roku 2008 mala spoločnosť Acer podiel 10,9 % respektíve 10,6 %.

Ako vyplýva z analýz spoločnosti IDC aj Gartner, ktorej výsledky sú uvedené v nasledujúcich tabuľkách 3 a 4 tak pozíciu svetovej jednotky v predaji osobných

počítačov si zachovala spoločnosť Hewlett-Packard. HP bol najsilnejším hráčom aj v predkrízovom období v čom mu výrazne dopomohlo získanie spoločnosti Compaq za 25 miliárd dolárov v roku 2002. Podiel na trhu spoločnosti HP predstavoval v roku 2009 20,4 % respektíve 19,3 % čo je viac ako 18,9 % respektíve 18,2 % v roku 2008. K tomuto zlepšeniu pozície na trhu spoločnosti dopomohlo najmä zvýšenie predaja medziročne o 10,4 % alebo 11,3 % podľa analýzy Gartner.

Spoločnosť Dell si ako jediná z väčších spoločností pohoršila. Jej predaje zaznamenali pokles až o 9,4 % podľa analýz IDC, respektíve 9,1% podľa spoločnosti Gartner. V tomto prípade nastal aj posun v poradí podielu na trhu. Podľa analýzy spoločnosti Gartner, ktorá zahrňovala aj predaj x86 serverov sa vystriedali na druhom mieste práve Acer a Dell. Podľa IDC Acer takmer Dell dobehol a predal len o 39 tisíc počítačov menej.

U ostatných spoločností, štvrtého Lenova a piatej Toshiba, k príliš veľkým posunom nedošlo a zmenám podielov na celkových predajoch neprišlo. Obe tieto spoločnosti v roku 2009 predali približne o 13-15% viac osobných počítačov ako v roku 2008.

Tabuľka 3

Štatistiky predaja PC podľa analytickej spoločnosti IDC, počet v tisíckach

Spoločnosť	2009	2009 podiel	2008	2008 podiel	Rozdiel
HP	59942	20,4 %	54293	18,9 %	10,4 %
Dell	38416	13,1 %	42388	14,7 %	-9,4 %
Acer	38377	13,0%	31377	10,9%	22,3%
Lenovo	24887	8,5%	21870	7,6%	13,8%
Toshiba	15878	5,4%	13727	4,8%	15,7%
Ostatní	116709	39,7%	123910	43,1%	-5,8%
Spolu	294209	100%	287565	100%	2,3%

ZDROJ: Napriek kríze predaj PC v 2009 vzrástol, výrazne posilnil Acer, [online] 2010,[cit. 8.2.2012] Dostupné na internete: <<http://www.dsl.sk/article.php?article=8588>>

Tabuľka 4

Štatistiky predaja PC a x86 serverov podľa Gartner, počet v tisíckach

Spoločnosť	2009	2009 podiel	2008	2008 podiel	Rozdiel
HP	58948	19,3%	52942	18,2%	11,3%
Acer	39897	13,0%	30834	10,6%	29,4%
Dell	37356	12,2%	41074	14,1%	-9,1%
Lenovo	24724	8,1%	21791	7,5%	13,5%
Toshiba	15495	5,1%	13499	4,6%	14,8%
Ostatní	129453	42,3%	130657	44,9%	-0,9%
Spolu	305873	100%	290798	100%	5,2%

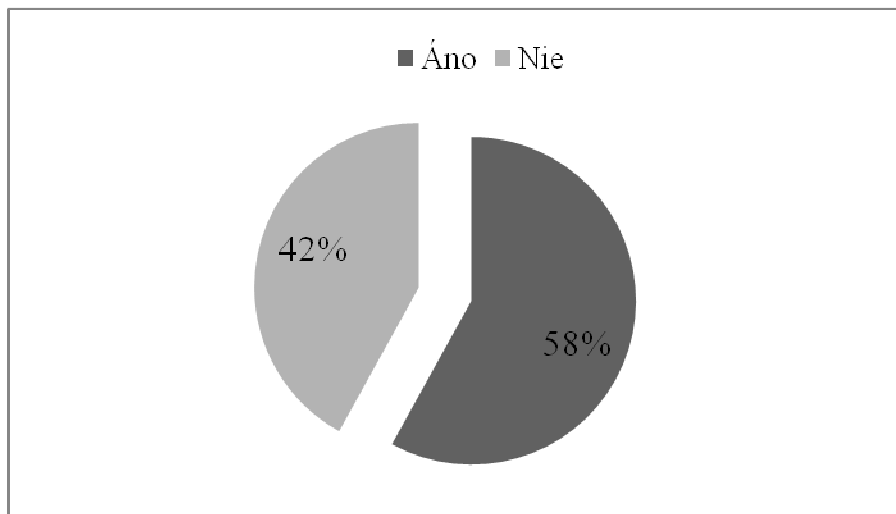
ZDROJ: Napriek kríze predaj PC v 2009 vzrástol, výrazne posilnil Acer, [online] 2010,[cit. 8.2.2012]

Dostupné na internete: <<http://www.dsl.sk/article.php?article=8588>>

4.2 Anketa predaja osobných počítačov v roku 2009 v SR

Graf 1

Kúpili ste si v roku 2009 nový počítač, desktopový alebo mobilný, prípadne nový procesor do staršieho počítača?

ZDROJ: Napriek kríze predaj PC v 2009 vzrástol, výrazne posilnil Acer, [online] 2010,[cit. 8.2.2012]

Dostupné na internete: <<http://www.dsl.sk/article.php?article=8588>>

V ankete odpovedalo 689 respondentov na otázku, či si kúpili nový počítač desktopový alebo mobilný, prípadne nový procesor do staršieho počítača. Výsledky ankety sú uvedené v grafe číslo 1. Výsledky ukazujú, že nový počítač si kúpilo 58 % opýtaných. Zvyšných 42% si počítač nekúpilo. Frekvencia obnovy počítačových zostáv je v priemere 2-3 roky u bežných používateľov. Z výsledkov ankety teda vyplýva, že počítač

si kúpilo dostatok opýtaných. Motivačným faktorom k nákupu mohlo byť zníženie cien v čase krízy, ako reakcia na zníženie dopytu. V ankete odpovedali len respondenti zo Slovenska, čiže výsledky nemôžu postihnúť celosvetový trend.

4.3 Kríza a dopady na spoločnosť Microsoft

Spoločnosť Microsoft Corporation je jednou z najvýznamnejších svetových firiem v oblasti softvéru, služieb a internetových technológií pre osobné aj obchodné využitie. Poslaním spoločnosti Microsoft Corporation je prostredníctvom technológií pomáhať ľuďom a organizáciám na celom svete naplno využiť ich potenciál.

Spoločnosť Microsoft založili dňa 4. apríla 1975 William H. Gates III. a Paul G. Allen. 25. júna 1981 sa transformovala na akciovú spoločnosť. Ústredné sídlo spoločnosti je v Redmonde v štáte Washington. Vo viac ako sto krajinách po celom svete zamestnáva spoločnosť vyše 92 tisíc ľudí. Zakladateľ Bill Gates svoje každodenné pôsobenie v spoločnosti ukončil v júni 2008 aby sa mohol naplno venovať práci v charitatívnej nadácii Bill & Melinda Gates Foundation. Ako prezident a výkonný riaditeľ vedie spoločnosť Microsoft Corp. Steve Ballmer.

Kľúčovými produktmi spoločnosti Microsoft sú operačný systém Windows a kancelársky balík Microsoft Office.

Spoločnosť dosahovala do roku 2008 čiže celých 23 rokov od vzniku nárast hospodárskych výsledkov. V roku 2008 však najmä vplyvom globálnej hospodárskej krízy zaznamenal 6 % pokles. Príjmy spoločnosti dosiahli za rok 2008 13,65 miliárd dolárov. Zo zdrojov agentúry Reuters sa v poslednom štvrtroku 2008 sa tržby medziročne prepadli o 17 % na 13,1 miliardy dolárov. Čistý príjem spoločnosti v prvom kvartáli 2009 bol 2,98 miliárd dolárov. To je však až o 32 % menej ako v roku 2008. Príčinou tohto enormného prepadu bola celosvetová hospodárska klíma. Škrtenie rozpočtov na IT a menší dopyt po produktoch Microsoft. Prepád o 32% je samozrejme obrovský, ale aj napriek tomu s dosiahnutím zisku necelých 3 miliárd dolárov za 3 mesiace sa nedá hovoriť o kríze. Situácia v iných spoločnostiach je ďaleko kritickejšia. Akcie koncernu po oznámení výsledkov prepadli o 8 percent.

Tržby klesli vo všetkých hlavných obchodných odvetviach firmy. Predaj operačného systému Windows zaznamenal vôbec prvý medziročný pokles v histórii

spoločnosti. Takisto poklesli predaje kancelárskeho balíka Microsoft Office ako aj predaje ostatných produktov spoločnosti.

Pod slabé výsledky spoločnosti sa podpísal pokles dopytu na trhu s osobnými počítačmi, ktoré sú často krát dodávané už s operačným systémom Microsoft Windows. Zároveň sa znížili výdavky na reklamu umiestnenú na stránkach Microsoftu. Agentúra Bloomberg uvádza, že zákazníci prestali nakupovať produkty softvérového koncernu, keďže čakali na novú verziu operačného systému Windows 7, ktorá bola uvedená na trh v októbri roka 2009. Od tohto operačného systému sa v spoločnosti Microsoft veľa očakávalo, pretože predošlá verzia, Windows Vista, sklamala užívateľov.

Zotavenie, a návrat k pôvodným číslam rastu sa dosiahol až v roku 2010. Toto očakávanie mal aj finančný riaditeľ Microsoftu Christopher Lidell, ktorý sa vyjadril: „Keďže produkty softvérovej firmy sú využívané na väčšine osobných počítačov, je pravdepodobné, že technologický trh bude kopírovať vývoj Microsoftu a postupne sa zotaví“¹³.

Microsoft pod tlakom ekonomickej krízy prepustil začiatkom roku 2009 až 5000 zamestnancov z celkového počtu 90 000, čo predstavuje 18 percent. Bolo to prvé masové prepúšťanie v histórii Microsoftu od jeho založenia v roku 1975, kedy začínal s 15 zamestnancami. Prepustení boli zamestnanci najrôznejších oddelení. Od obchodníkov a marketingových zamestnancov, cez zamestnancov oddelenia ľudských zdrojov a finančného oddelenia až po zamestnancov výskumu a vývoja. Asi tretina z uvedeného počtu 5000 bola prepustená ihneď a ďalší pracovníci až v priebehu roku 2009, kedy sa však už očakával postupné ustupovanie krízy a stým súvisiaci pokles dopytu. Najväčšie otázky vznikli okolo prepustených zamestnancov výskumu a vývoja, ktorý sa podieľali na vytváraní Windows 7 a Internet Explorer 8, ktorý je súčasťou Windows 7. Produkt Windows 7 bol pre Microsoft v čase recesie kľúčový pretože doposiaľ každá nová verzia Windows priniesla zvýšenie predajov a z toho plynúce zisky.

¹³ Microsoftu dáva kríza zabrať, [online] 2009, [cit. 18.2.2012] Dostupné na internete: <<http://firmy.etrend.sk/firmy-nefinancny-sektor/microsoftu-dava-kriza-zabrat.html>>

4.3.1 Nástup Windows 7 a oživenie trhu

Windows 7 po uvedení na trh 22. októbra 2009 prekonal všetky očakávania stal sa najrýchlejšie predávajúcim sa operačným systémom v histórii. Windows 7 nepriniesol koncept celkom nového systému, ale priniesol radu vylepšení oproti predchádzajúcej problémovej verzii Windows Vista. Vylepšenia sa týkali najmä ovládania, ktoré sa stalo viacej inštinktívnym. Na vývoji Windows 7 sa podieľalo viac ako 5 000 inžinierov z celého sveta a k jeho vývoju prispelo aj 100 tisíc automatizovaných testov. Globálny kvantitatívny výskum priniesol viac ako 600 nápadov na nové funkcie. Testovaciu verziu si vyskúšalo na vlastnej koži osem miliónov používateľov zo 113 krajín sveta. Medzi nimi nechýbalo ani Slovensko. Za prvý rok od uvedenia na trh sa predalo 240 miliónov licencií, čo spoločnosť Microsoft pokladá za mimoriadny úspech. Podstatným bolo aj správne načasovanie uvedenia produktu na trh, keď sa tak udialo v období postupného ozdravovania svetovej ekonomiky a nárastu kúpyschopnosti obyvateľov.

Podľa výsledkov Net Applications beží Windows v globále na zhruba 93 percentách počítačov, pričom približne 17 percent trhu s operačnými systémami si pre seba už stihol ukrojiť Windows 7 za prvý rok pôsobenia na trhu. V roku 2011 dosiahol Windows 7 vyše 41 percent podiel na trhu. V súčasnosti je tento podiel ešte väčší a zvyšuje sa každým dňom, kedy sú predávané nové počítače s operačným systémom Windows 7. Tieto údaje sme čerpali z nasledujúcich tabuliek číslo 5 a 6.

Tabuľka 5

Podiel operačných systémov na trhu podľa návštevnosti živé.sk v roku 2010

Štatistiky – systémy (%)	august 2010	september 2010
Windows celkovo	95,7	95,8
Windows XP	54,5	53,4
Windows 7	26,6	28,2
Windows Vista	13,1	12,8
Linux	2,3	2,2
Mac OS X	1	1

ZDROJ: Windows 7 prebehol Vistu o míle a začína atakovať XP, [online] 2009, [cit. 18.2.2012] Dostupné na internete: <<http://www.zive.sk/windows-7-predbieha-vistu-o-mile-zacina-atakovat-xp/sc-3-a90296/default.aspx>>

Tabuľka 6

Podiel operačných systémov na trhu podľa návštevnosti živé.sk v roku 2011

Štatistiky – systémy (%)	august 2011	september 2011
Windows celkovo	93,8	93,6
Windows 7	40,6	41,8
Windows XP	42,7	41,1
Windows Vista	9,7	9,7
Linux	2,3	2,2
Mac OS X	1,5	1,5

ZDROJ: Windows 7 predbehol xpéčka, android sa derie vpred, [online] 2009, [cit. 18.2.2012] Dostupné na internete: <<http://www.zive.sk/windows-7-predbehlo-xpecka-android-sa-derie-vpred/sc-3-a-96455/default.aspx>>

Štatistiky uvedené v tabuľkách 5 a 6 sú založené na návštevnosti portálov živé.sk a MobilMania.sk. Boli spracované pomocou Net Applications a môžu byť považované za reprezentatívnu vzorku. Účastníci prieskumu boli návštevníci uvedených portálov, jednalo sa predovšetkým o občanov SR. Údaje sú za dva po sebe nasledujúce mesiace, August a September, aby bolo možné pozorovať citlivý vývoj. V tabuľke 6 sú údaje za rovnaké mesiace ale rok 2011. V porovnávaní údajov z týchto dvoch zdrojov môžeme jednoducho sledovať medzoročný vývoj.

Z uvedených dát za rok 2010 je vidno, že Windows 7 si vylepšuje svoje pozície. Tento trend je vidno aj v septembri roku 2010., kedy sa ešte viac vzdialil od Windows Vista, keď podiel Windows 7 dosiahol 28,2 % a Windows Vista poklesol na 12,8 %. Stále najviac návštevníkom stránky, ktorý boli reprezentatívna vzorka v tomto prieskume, používa zastaraný Windows XP, ktorý pôsobí na trhu už od roku 2001. V septembri 2010 podiel Windows XP dosiahol 53,4 %. Medzimesačný trend bol pokles o 1,1%. Rozdiel medzi podielom Windows 7 a Windows XP bol v septembri roku 2010 zhruba 25%. Podiel Windows Vista takisto klesal a tento trend sa očakával aj do ďalších období. Z ďalších systémov mal Linux okolo 2,2 percenta, Mac OS X využíva zhruba jedno percento našich návštevníkov, Symbian 0,5 % a Android asi 0,4 percenta.

V roku 2011 pokračoval očakávaný trend vývoja. Windows 7 sa dostal do čela štatistík v septembri 2011 a ústup jeho podielu sa očakáva až s nástupom nového operačného systému Windows 8. Podiel Windows XP klesol medzimesačne o 1,6 %. Na treťom mieste si stabilizoval svoju pozíciu Windows Vista, ktorý sa pohybuje pod

hranicou desiatich percent, no neklesol ani pod 9. Svoje pozície si v porovnaní s augustom udržali aj Linux a Mac OS X od Apple.

Medziročne zaznamenal Windows 7 nárast o 13,6 % a Windows XP pokles o 12,3 %. Tieto údaje znázorňujú generačnú výmenu operačných systémov. Pre spoločnosť Microsoft to však znamená potvrdenie neúspechu operačného systému Windows Vista, ktorý bol z tohto reťazca postavený bokom a dosahoval len malé podiely.

4.3.2 Strata prvenstva Billa Gatesa a opätovný návrat

Zakladateľ a do júna 2008 prezident spoločnosti Microsoft Bill Gates je známy aj tým, že je najbohatším mužom na svete. Za svoj majetok vďačí úspechom spoločnosti Microsoft. Svetová hospodárska kríza však ovplyvnila aj jeho postavenie a majetok. Magazín Forbes každoročne zostavuje rebríček najbohatších Američanov. V roku 2008 po nástupe krízy vydal tento magazín rebríček dvakrát. Prvá pôvodná verzia bola vydaná 17. Septembra 2008 ale po zohľadnení diania vo svete sa rebríček aktualizoval a bol zohľadnený stav k 1. Októbru 2008. Na prvé miesto pred Billa Gatesa sa v aktualizovanej podobe dostal Warren Buffett. Kým za september sa odhadovaný majetok Buffetta zvýšil o 8 miliárd dolárov na 58 miliárd, majetok Billa Gatesa sa zmenšil z 57 na 55.5 miliárd dolárov. Svetová hospodárska kríza postihla aj ostatné osobnosti IT priemyslu. Hodnota majetku Larryho Ellisona z Oracle sa znížila o 1.6 miliardy, zakladateľov Google Brina a Pagea o 1.5 miliardy. Hodnota majetku zakladateľa spoločnosti Dell Michaela Della sa znížila o 1.4 miliardy.

V roku 2009 sa Bill Gates opäť vrátil na pozíciu najbohatšieho muža planéty podľa rebríčka miliárdárov renomovaného magazínu Forbes. Odhadovaný majetok 53-ročného Gatesa dosahoval 40 miliárd amerických dolárov, čo je oproti roku 2008 pokles o 15,5 miliárd dolárov. Svetová hospodárska kríza ale dopadla horšie pre konkurentov Billa Gatesa. Hodnota majetku investora Warrena Buffeta majúceho vysoký podiel vo svojej investičnej spoločnosti Berkshire Hathaway klesol zo 62 miliárd na 37 miliárd. Majetok Carlosa Slima, hlavného akcionára telekomunikačnej skupiny America Movil, mexickej telekomunikačnej spoločnosti Telmex a banky Inbursa, sa znížil zo 60 miliárd na 35. V čase krízy sa priemerne majetok dolárových miliárdárov medziročne znížil o 23%.

Kríza naopak pomohla v posune v rebríčku zakladateľovi Oracle Lawrence Ellisonovi, ktorý sa posunul zo 14. na štvrté miesto s 22.5 miliardami. Pred rokom mal jeho majetok hodnotu 25 miliárd. Zo zakladateľov a významných spolujemajiteľov IT

spoločností sa ďalej na popredných miestach nachádza na 25. mieste Michael Dell s 12.3 miliardami, zakladatelia Google Brin a Page na spoločnom 26. mieste s 12.0 miliardami, Steven Ballmer na 29. mieste s 11 miliardami, Paul Allen na 32. mieste s 10.5 miliardami a zakladateľ Amazonu Jeffrey Bezos na 68. mieste so 6.8 miliardami.

V roku 2010 avšak Bill Gates opätovne klesol na druhé miesto keď ho predbehol Mexičan Carlos Slim Helu, ktorý si svoju pozíciu svetovej jednotky udržal aj v roku 2011.

4.4 Kríza a jej dopady na spoločnosť Nvidia

Z najväčších technologických firiem zatiaľ na finančnú a ekonomickú krízu doplatila najviac spoločnosť Nvidia, ktorá sa zaoberá výrobou grafických kariet a čipov.

Spoločnosť Nvidia bola založená v roku 1993 Curtisom Priemom Chrisom Malechowskym a Jen-Hsun Huangom, ktorý je terajším výkonným riaditeľom spoločnosti. Názov „Nvidia“ je zložený z dvoch častí a to písmena „n“ a základu slova „video“ ktoré pochádza z latinského „videre“ – „vidieť“.

V predkrízovom období bola spoločnosť úspešná, je jednou z dvoch najväčších hráčov na poli grafických čipov. Jej najväčšou konkurenciou je spoločnosť ATI. Nvidia od svojho vzniku odkúpila viacero spoločností, čím rozširovala svoju pôsobnosť. V roku 2000 Nvidia kúpila firmu 3dfx, jednu z najväčších grafických spoločností 90. rokov. V roku 2005, 14. Decembra získala Nvidia aj firmu ULI Electronics, ktorá v tej dobe dodávala súčiastky aj konkurenčnej firme ATI. V marci 2006 spoločnosť kúpila firmu Hybrid Graphics.

Po úspešných rokoch sa avšak ale svetová hospodárska kríza výrazne dotkla spoločnosti a jej príjmov. V poslednom štvrtroku 2008 Nvidia dosiahla príjmy 484.1 miliónov USD oproti 1.2 miliarde vo štvrtom štvrtroku 2007. Strata spoločnosti dosiahla 147.7 milióna dolárov, v roku 2007 dosiahla zisk 257 miliónov. Hoci viacerým veľkým IT firmám sa výrazne znížil zisk alebo prešli zo zisku do straty, u Nvidie veľmi drasticky klesli aj príjmy, medziročne až o 60%.

Pričinilo sa o to okrem znižovania priemernej predajnej ceny grafických kariet aj posunuté účtovné obdobie u Nvidie, ktorej štvrtrok končil 25. januára a nie v decembri a kríza tak naplno zasiahla celý účtovný štvrtrok Nvidie.

Na riešenie nepriaznivej situácie v spoločnosti chceli v spoločnosti využiť viacero noviniek, ktoré Nvidia predstavila vo štvrtom štvrtroku.

Najväčšou novinkou, ktorú Nvidia predstavila koncom roka 2008 je mobilný čipset s výkonnou integrovanou grafikou GeForce 9400M, na ktorý prešla vo všetkých svojich notebookoch spoločnosť Apple, notebooky s týmto čipsetom pripravujú aj ďalší výrobcovia a používa ho aj platforma Ion pre Atom procesor.

Vo štvrtom štvrtroku si zároveň najväčší producenti hier licencovali technológiu PhysX a viacero aplikácií začalo využívať výpočtový výkon grafických kariet Nvidia pomocou rozhrania CUDA.

4.5 Kríza a jej dopady na spoločnosť Apple

Spoločnosť Apple bola založená v roku 1976 a má sídlo v Silicon Valley, v meste Cupertino v Kalifornii, USA. Do roku 2007 bola spoločnosť pomenovaná Apple Computer, Inc. Zmena názvu sa udiala 9. Januára 2007 po tom čo spoločnosť rozšírila svoje pôsobenie. Predstavila nové produkty iPhone a Apple TV, čím sa postupne odklonila od dôrazu na výrobu osobných počítačov a prešla k širšej produkcii zameranej na inovatívnu spotrebnú elektroniku. Hlavnými zameraním spoločnosti je výroba a vývoj osobných počítačov Macintosh a ich programového vybavenia, výroba a vývoj osobného hudobného prehrávača iPod a predaj hudby, televíznych relácií a filmov prostredníctvom internetového obchodu iTunes Store. Spoločnosť sa venuje aj vývoju a výrobe mobilného telefónu iPhone a tabletu iPad.

V predkrízovom období spoločnosť Apple rástla. K rastu prispievali najmä inovatívne produkty spoločnosti o ktoré bol zo strany spotrebiteľov obrovský záujem. Mobilný telefón iPhone bol uvedený na trh roku 2007 a spôsobil nárast ziskov spoločnosti.

Spoločnosť Apple začala pociťovať vplyv krízy v poslednom štvrtroku 2008. Predaj počítačov Mac v Amerike klesol v novembri 2008 v medziročnom porovnaní o 1 percento. Celý trh počítačov pritom medziročne narástol o 2 percentá. Tento stav vysvetlil analytik spoločnosti Piper Jaffray Gene Munster, ktorý si myslí že: „Pokles predaja macov spôsobili čoraz nižšie ceny osobných počítačov s platformou Windows a úspech lacných

počítačov ako napríklad netbookov, čo sú malé notebooky v hodnote 300 dolárov.“¹⁴ Analytik spoločnosti NDP Group Seva Baker sa vyjadril: „Pokles tržieb Applu zapríčinil 35 percentný prepád v jeho stolných počítačov Mac. K celkovému poklesu došlo napriek tomu, že v predaji laptopov si spoločnosť Apple polepšila o 22 percent“.¹⁵

Z týchto výrokov možno dedukovať príčiny poklesu predaja počítačov Mac. A to vplyv konkurenčných výrobkov. Predaje IT sú v posledných štvrtrokoch rokov poznačené vianočným spotrebiteľským správaním. V tomto čase výrobcovia tlačia ceny svojich produktov nadol aby boli uprednostňované pred konkurenciou. V poslednom štvrtroku 2008 spoločnosti ako Hewlett-Packard alebo Dell ponúkali vianočné zľavy vo výške 35 až 45 percent. Spoločnosť Apple ponúkla na svoje produkty len malé zľavy vo výške zhruba 10 percent. V mesiaci október 2008 stúpili dodávky Apple podľa analytickej spoločnosti NP Group o 28 percent oproti roku 2007 a tento nárast predstavoval štvornásobok rastu celého trhu. Situácia sa však zmenila v novembri a decembri, kedy prišiel pokles.

Tabuľka 7

Čistý zisk spoločnosti Apple

Obdobie	Čistý zisk v mld. USD	Medziročný nárast
1. štvrtrok 2009	1,21	15 %
2. štvrtrok 2009	1,23	13 %
3. štvrtrok 2009	1,67	46 %

ZDROJ: vlastné spracovanie

^{14,15}Apple v novembri prestal rásť, [online] 2008,[cit. 15.2.2012] Dostupné na internete: <<http://firmy.etrend.sk/firmy-nefinancny-sektor/apple-v-novembri-prestal-rast-.html>>

Tabuľka 8

Celkové tržby spoločnosti Apple

Obdobie	Celkové tržby v mld. USD	Medziročný nárast
1. štvrťrok 2009	8,16	9 %
2. štvrťrok 2009	8,3	12 %
3. štvrťrok 2009	9,87	25 %

ZDROJ: vlastné spracovanie

Analytici predpokladali, že tržby spoločnosti po Vianociach poklesnú ešte viac vinou zlej spotrebiteľskej nálady. Podľa analytika spoločnosti Goldman Sachs Davida Baileyho bude počet klientov počas prvých dvoch kvartálov roku 2009 postupne ubúdať.

Spoločnosť Apple sa koncom roka 2008 obávala, že svetová hospodárska kríza a ekonomická recesia sa v roku 2009 negatívne prejaví na predajoch. Pokles zaznamenali aj akcie spoločnosti, ktorých hodnota v septembri 2008 bola na úrovni 150 dolárov a v polovici decembra 2008 poklesli na hodnotu 94,75 dolára.

Začiatok roka 2009 ale prekonal očakávania v pozitívnom slova zmysle. Podľa zverejnených hospodárskych výsledkov sa zisk firmy v roku 2009 vzrástol. Pozitívne výsledky možno pripísať silným tržbám z predaja iPhonov a iPodov.

Ako je možné vidieť v tabuľke 7 a 8 spoločnosť v prvom štvrťroku 2009 dosiahla čistý zisk 1,21 miliardy dolárov, čo predstavuje zárobok 1,33 dolára na jednu akciu. Zisk spoločnosti rástol aj napriek poklesu počítačov Mac o 3 percentá. Tento pokles je dôsledkom celkového zníženia dopytu po osobných počítačoch v čase recesie.

Dopyt však aj napriek krízovým časom stúpал po mobilných telefónoch iPhone, ktorých sa v prvom štvrťroku 2009 predalo 3,8 milióna kusov, čo predstavovalo medziročný nárast o 123 percent. Hudobné prehrávače iPod dosiahli v rovnakom období 4 percentný medziročný nárast a predalo sa ich takmer 11 miliónov kusov. Celkové tržby spoločnosti sa počas prvého štvrťroku 2009 medziročne zvýšili o 9 percent a dosiahli 8,16 miliardy dolárov.

„Apple je jednou z mála spoločností, ktorých biznis je dosť silný počas celej hospodárskej recesie. Je dobré vedieť, že iPodu a iPhonu sa darí,“¹⁶ povedal Eric Kuby, šéf investičného oddelenia v spoločnosti Northstar Investment Management.

„V časoch, keď svetová ekonomika začala prepadať, hlavnou otázkou investorov bolo, či značka Apple bude odolnejšia voči kríze, alebo naopak, či bude obzvlášť náchylná. Tieto výsledky ukazujú, že Apple a podobné značky su pomerne odolné,“¹⁷ povedal podľa agentúry Reuters analytik spoločnosti Oppenheimer Yair Reiner.

Druhý štvrťrok 2009 nepriniesol žiadnu výraznú zmenu oproti prvému. Spoločnosti Apple sa naďalej darilo vzdorovať kríze. Dôvodom bol silný predaj telefónu iPhone ako aj počítačov Mac.

Spoločnosť v druhom štvrťroku 2009 dosiahla čistý zisk 1,23 miliardy dolárov, čo predstavovalo zisk 1,35 dolára na akciu. Medziročne s porovnaním s rokom 2008 sa zisk zvýšil o 13 percent. Tržby stúpili medziročne o 12 percent a dosiahli úroveň 8,3 miliardy dolárov. Predaje výrobkov spoločnosti boli nasledovné. Mobilných telefónov iPhone sa predalo 5,2 miliónov kusov a počítačov Mac 2,5 milióna kusov. Tieto čísla prekonal očakávania analytikov. V porovnaní s druhým štvrťrokom 2009 zaznamenala spoločnosť v predaji počítačov opäť nárast. Predaj Macov sa v zvýšil o 4 percentá. Agentúra Bloomberg za príčinu tohto nárastu považuje zníženie cien počítačov Mac a týmto spôsobom bolo oslovených viac ľudí, ktorý si po prvýkrát kúpili Mac.

„Výsledky sú fantastické! Spoločnosť svojim hrubým ziskom naďalej prekvapuje ľudí. Zároveň opäť zaknihovala rast v segmente počítačov Mac. Okrem toho sa nesmierne dobre darí aj iPhonu a to je veľmi účinná kombinácia,“¹⁸ komentoval výsledky za druhý štvrťrok 2009 podľa Reuters Andy Hargreaves, analytik spoločnosti Pacific Crest Securities.

Tretí štvrťrok 2009 mal podobný priebeh ako ten predchádzajúci. Zisky spoločnosti Apple ťahal nahor mobilný telefón iPhone. Spoločnosť Apple v treťom štvrťroku dosiahla čistý zisk 1,67 miliardy dolárov. Toto číslo predstavuje medziročný nárast o takmer 50% a 200 miliónov viac ako očakávali analytické firmy.

^{16,17,18} iPhone drží Apple nad krízou, [online] 2009,[cit. 15.2.2012] Dostupné na internete: <<http://firmy.etrend.sk/firmy-nefinancny-sektor/iphone-drzi-apple-nad-krizou.html>>

Spoločnosť Apple nepocítila dopad hospodárskej krízy najmä spustením predaja nového iPhoneu 3GS. Spoločnosť zároveň uviedla na trh nové typy hudobných prehrávačov.

Tržby spoločnosti v treťom kvartáli vzrástli o štvrtinu na 9,87 miliardy dolárov. Apple predal o 35 percent viac notebookov a o 17 percent viac Macov. Záujem o iPhone bol taký vysoký, že firma nedokázala uspokojiť všetkých zákazníkov a aj kvôli problémom pri výrobe firma nakoniec predala o 100-tisíc telefónov menej, ako odhadovali analytici. Celkovo Apple predal 7,4 milióna telefónov, čo je o pol milióna viac ako pred rokom. Predaj prehrávačov iPod klesol oproti vlaňajšku o osem percent.

„Vo veľmi zložitom ekonomickom prostredí pracujú skutočne veľmi dobre. Predaje iPhoneu sú obrovské a existuje veľa príčin veriť, že budú pokračovať počas dlhej doby“¹⁹ povedal pre Bloomberg Ryan Jacob, portfólio manažér spoločnosti Jacob Internet Fund.

Akcie spoločnosti Apple po zverejnení výsledkov za tretí štvrťrok 2009 narástli o 7,9 percenta na 204,85 dolára, čo bola najvyššia cena v dovtedajšej histórii spoločnosti. Aj napriek krízovému roku sa teda spoločnosti Apple darilo výnimočne dobre. V roku 2009 sa cena akcií viac ako zdvojnásobila. „Apple je pravdepodobne najúspešnejší rastový príbeh v technológiách, možno jeden z najlepších rastových titulov na trhu. Stavím sa, že tieto akcie môžu vzrásť na 250 dolárov v priebehu šiestich až deviatich mesiacov,“²⁰ povedala pre agentúru Reuters Jane Snoreková, analytička spoločnosti First American Funds.

Posledný štvrťrok 2009 bol takisto pre spoločnosť Apple úspešný. Spoločnosť dosiahla čistý zisk 3,4 miliardy dolárov. V porovnaní so štvrtým štvrťrokom 2008 spoločnosť dosiahla nárast o 1,12 miliardy dolárov. Zisk spoločnosti na jednu akciu predstavoval 3,67 dolára, čo je medziročný nárast o 1,67 dolára.

Tržby firmy vzrástli za tri mesiace do 26. decembra 2009 na 15,7 miliardy dolárov z takmer 12 miliárd v prvom kvartáli v roku 2008.

Firma predala v období posledného štvrťroka 2009 3,36 milióna kusov počítačov Mac, teda o tretinu viac než rok predtým. Predaj telefónov iPhone sa medziročne dokonca

^{19,20} Apple vďaka iPhoneu ignoruje krízu, [online] 2009,[cit. 15.2.2012] Dostupné na internete: <<http://firmy.etrend.sk/firmy-nefinancny-sektor/apple-vdaka-iphonu-ignoruje-krizu.html>>

zdvojnásobil na 8,7 milióna kusov. Medziročný prepád predaja zaznamenala firma iba pri prehrávačoch iPod, ktorých sa predalo 21 miliónov kusov, čo predstavovalo pokles o osem percent.

Z týchto údajov môžeme teda vyvodiť záver, že svetová hospodárska kríza spoločnosť Apple nezasiahla. Spoločnosť nezaznamenala výrazný pokles predajov a tržieb. Produkty spoločnosti aj napriek negatívnej spotrebiteľskej nálade v období recesie zaznamenávali veľké predaje. To možno pripísať inovácií výrobkov Apple.

4.6 Hospodárske výsledky IT firiem v súčasnosti

Po období recesie, ktorá IT oblasť až tak výrazne nezasiahla sa situácia dostala opäť do pôvodného stavu. Oblasť IT je v súčasnosti jednou z najrýchlejšie sa rozvíjajúcich a prináša mnohé inovácie. Podporu tohto tvrdenia je možné sledovať v nasledujúcom prehľade výsledkov vybraných svetových IT firiem za posledný štvrťrok 2011, ktorý sa nachádza v tabuľke číslo 7.

Prvenstvo si naďalej drží gigant Microsoft, ktorý v poslednom štvrťroku dosiahol tržby 20,89 miliárd USD so ziskom 6,62 miliárd dolárov. Hoci spoločnosť IBM dosiahla vyššie tržby, avšak pri menšom zisku. V porovnaní s krízovým obdobím, ktorým sa sme zaoberali v predchádzajúcich kapitolách, konkrétne s posledným štvrťrokom roku 2008 sa tržby zvýšili v období 2 rokov o necelých 60 %. Tržby vo štvrtom kvartáli 2008 dosiahli 13,1 miliárd dolárov. Tento nárast svedčí o ozdravení ekonomickej situácie a návratu k predkrízovým číslam rastu.

Druhou spoločnosťou v poslednom kvartáli 2011, čo sa týka zisku, bola spoločnosť IBM.

Hoci to z čísiel nie je zrejmé, za najväčšie sklamanie je považovaná spoločnosť Google, ktorá mimo iných aktivít prevádzkuje rovnako nazývaný internetový vyhľadávač. Za štvrtý štvrťrok 2011 síce spoločnosť vykázala medziročný nárast tržieb na 8,13 miliárd dolárov, vzrástol aj čistý zisk, ale analytici očakávali viac. Sklamali predovšetkým výnosy z reklamy, ktoré sa prepadli o 8 %. Táto situácia u spoločnosti Google nebýva vo zvyku, že nesplní očakávania trhu. Akcie firmy sa po zverejnení týchto výsledkov prepadli takmer o 10 percent, no aj tak prinášali najvyššiu dividendu na jednu akciu spomedzi všetkých IT firiem a to 8,22 USD.

Odhady analytikov naopak prekonala spoločnosť Intel. Čistý príjem tejto spoločnosti dosiahol 13,9 miliárd dolárov čo je nárast o 6%. Tento nárast mohol byť ešte väčší ale trh ovplyvnili záplavy, ktoré postihli továrne na výrobu harddiscov v Thajsku na jeseň 2011. Nedostatok HDD na trhu spôsobil zvýšenie ich ceny a tým pádom aj zvýšenie ceny počítačov do ktorých spoločnosť Intel dodáva čipsety. Dôsledkom toho bolo menej predaných kusov počítačov, ako aj komponentov dodávaných Intelom. Spomínaným záplavám a dopade na situáciu v IT sektore sa budeme venovať v nasledujúcej podkapitole.

Tabuľka 9

Výsledky IT firiem za posledný štvrťrok 2011

	Čisté tržby (v mld. USD)	Čistý zisk (v mld.USD)	Zisk na jednu akciu (v USD)
Microsoft	20,89	6,62	0,78
IBM	29,50	5,49	4,62
Intel	13,90	3,36	0,64
Google	8,13	2,71	8,22
eBay	3,38	1,98	0,60

ZDROJ: Microsoft zarobil 20.9 miliardy, Intel 13.9 miliardy a Google prvýkrát viac ako 10 miliárd, [online] 2012, [cit. 16.2.2012] Dostupné na internete: <<http://www.dsl.sk/article.php?article=12007>>

4.7 Záplavy v Thajsku a dopad na predaj IT vo svete a na Slovensku

Situácie v IT sektore v posledných rokoch výrazne neovplyvnila len svetová hospodárska kríza ktorej sme sa už venovali. Zásadný dopad na IT sektor v minulom roku mali aj prírodné katastrofy. Konkrétne povodne, ktoré zasiahli Thajsko v októbri 2011.

Thajsko je krajina nachádzajúca sa v juhovýchodnej Ázii a patrí do monzúnovej oblasti, takže sezóna dažďov a záplavy neboli ničím novým. Od septembra 2011 pršalo prakticky bez prestania, priehrady sa naplnili a tak sa vyliala rieka Choa Phraya, ktorá tečie cez hlavné mesto Bangkok. Záplavy sú považované za najhoršie za pol storočia.

Thajsko je exportne zameraná krajina. Svoje továrne tam majú aj veľké firmy, ktoré vyrábajú elektroniku. Zaplavenie továrni a výrobných hál spôsobilo nedostatok rôznych komponentov po celom svete. Pre sektor IT sa najväčšie prejavuje nedostatok pevných diskov, pretože v krajina sa nachádza až 40 % továrni všetkých výrobcov pevných diskov.

Najviac postihnutou spoločnosťou bola Western-Digital (ďalej WD), najväčší výrobca pevných diskov (HDD). Škody boli vysoké. Primárna výrobná hala v priemyselnom parku Bang Pa-in bola čiastočne zaplavená, vrátane strojového vybavenia. Sekundárna továreň v priemyselnom parku Navanakom nebola zaplavená, no voda sa dostala do areálu parku. Podľa CEO Johna Coyna bol WD zasiahnutý najviac spomedzi všetkých výrobcov pevných diskov, keďže až 60 percent výrobné kapacity sa nachádza v Thajsku. WD ako reakciu na vzniknutú situáciu, posilnil výrobné linky v susediacej Malajzii, no trvanie tohto procesu sa odhadovalo na niekoľko mesiacov. Odhad výroby v poslednom štvrtroku 2011 bol nízky, len 22 až 26 miliónov kusov, oproti 58 miliónov, ktoré sa vyrobili v 3. štvrtroku 2011. K vzniknutej situácii sa vyjadril finančný riaditeľ WD, ktorý poznamenal, že výpadok výroby bude dlhodobejší a obnova výroby bude trvať aspoň do konca prvého štvrtroka 2012. Problémy WD sa odrazili aj na burze, akcie klesli o 14% v týždni po prírodnej katastrofe. Dopad vzniknutej situácie prehľadali aj blížiac sa Vianoce, kedy predajcovia nakupujú vo veľkom, o čakávajú vyšší dopyt. Ceny diskov rýchlo stúpili, v niektorých prípadoch až na dvojnásobok.

Western Digital je v procese kúpy spoločnosti Hitachi Global Storage Technologies, čo by mohlo pomôcť pri regenerácii. Hitachi má výrobné haly umiestnené aj v Číne, Malajzii, Japonsku, Filipínach a Singapure. Továrne spoločnosti Hitachi, ktoré sú v Thajsku v Chon Buri a Prachin Buri neboli ohrozené. Tento obchod stál na posúdení Európskej komisie, ktorá skúmala, či nie je rizikový pre spotrebiteľov vytváraním trhu iba s dvoma silnými partnermi. Hlavný konkurent WD, spoločnosť Seagate, totiž kúpila divíziu výroby harddiskov Samsungu v apríli 2011.

Záplavy okrem WD postihli aj konkurenciu Seagate Technology, výrobcu mechanických súčastí pevných diskov Hutchinson Technology, výrobcov súčiastok ON Semiconductor a Microsemi.

Druhý najväčší hráč na trhu s pevnými diskami, spoločnosť Seagate nebola zasiahnutá priamo. V Thajsku má dve továrne, Seagate Teeparuk a Seagate Korat. Tie fungovali na plno, no problém vznikol u externých dodávateľov, ktorí neboli schopní plniť záväzky kvôli záplavám. Aj napriek tomu vzhľadom k skladovým zásobám podľa predpokladov Seagate v poslednom štvrtroku 2012 boli schopný vyprodukovať 40-50 miliónov pevných diskov. Po skončení dočasnej krízy by produkcia mala porásť o 10 miliónov začiatkom roku 2012 a ďalších 10 koncom prvého štvrtroka 2012.

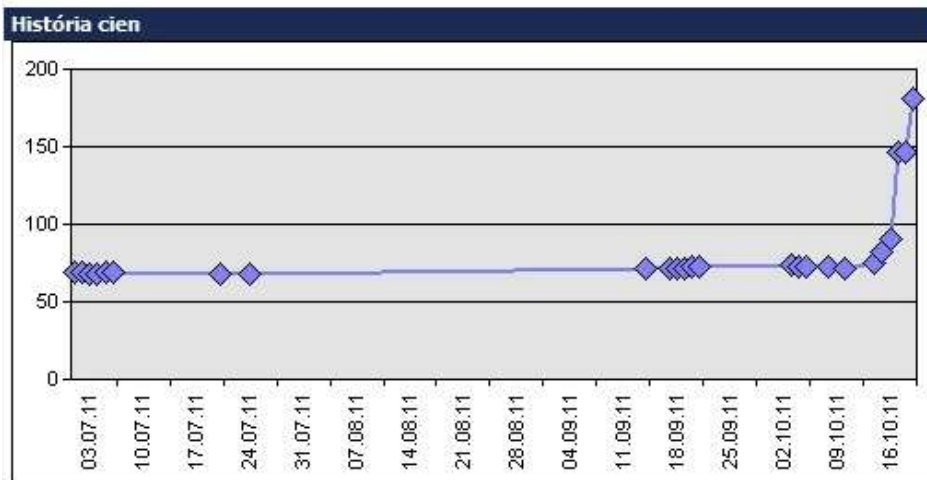
Výroba pevných diskov značky Toshiba, ktorá je štvrtý najväčší výrobca HDD, bola pozastavená. V Thajskej továrni bolo vyrábaných takmer 18 miliónov HDD za štvrt'rok.

Pre všetkých výrobcov pevných diskov problémy spôsobilo zaplavenie spoločnosti Nidec, ktorá vyrába motory pre pevné disky. Podľa odhadov vyrába až 70 percent celosvetovej produkcie motorov pre HDD. Z toho vyplývali dva závery. Ceny mechanických diskov začali prudko stúpať a SSD disky sa začali dostávať do popredia.

Záplavy v Thajsku podľa očakávaní ovplyvnili trhy na celom svete. Niektorí distribútori, napríklad britský Computer 2000, upravili prístup k svojim zásobám tak, aby ich veľkí hráči nemohli vykúpiť a neskôr profitovať z ceny, ktorá určite ešte porastie. Snažili sa tak zavďačiť menším zákazníkom, no ako drvivá väčšina ostatných predajcov, zdvihli ceny o desiatky percent.

Graf 2

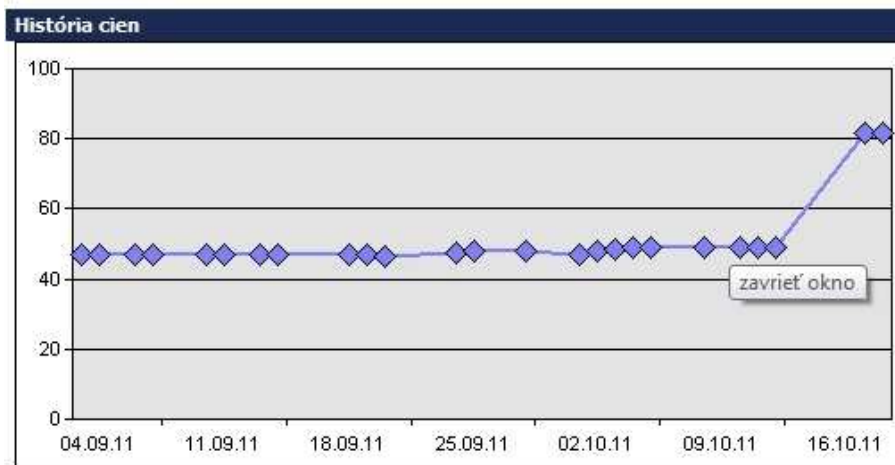
História cien HDD Segate

ZDROJ: Computer 2000 , [online] 2012, [cit. 16.2.2012] Dostupné na internete: <<http://www.computer2000.co.uk/Pages/Start.aspx?corregionid=14&Culture=en-GB&cos=>>>

Graf 3

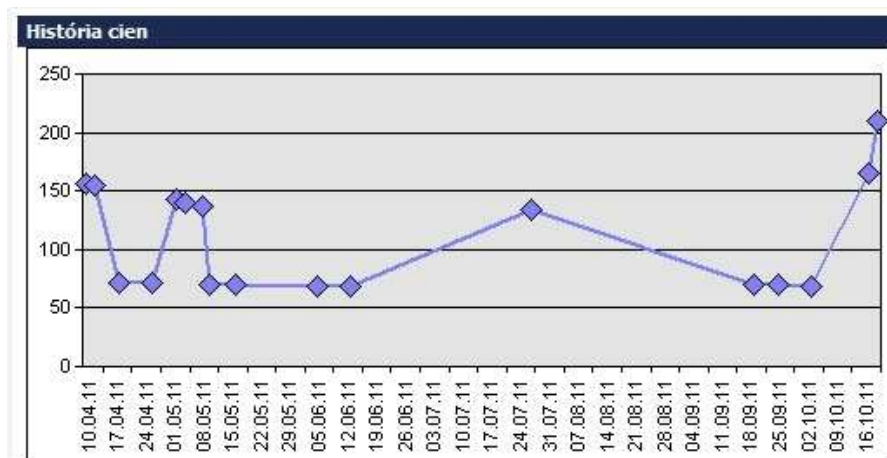
História cien HDD Samsung

ZDROJ: Computer 2000 , [online] 2012, [cit. 16.2.2012] Dostupné na internete: <<http://www.computer2000.co.uk/Pages/Start.aspx?corpregionid=14&Culture=en-GB&cos=>>>

Graf 4

História cien HDD Hitachi

ZDROJ: Computer 2000 , [online] 2012, [cit. 16.2.2012] Dostupné na internete: <<http://www.computer2000.co.uk/Pages/Start.aspx?corpregionid=14&Culture=en-GB&cos=>>>

Z grafov 2,3 a 4 vidno nárast cien u všetkých výrobcov v pomerne krátkom čase. Táto situácia je klasickým ekonomickým modelom teórie ponuky a dopytu. Pri poklese ponuky a zachovaní rovnakého dopytu po statku je jeho cena tlačaná nahor. Pokles ponuky spôsobila hlavne spoločnosť Western digital, ktorá nebola schopná produkovať očakávané množstvo. Problémy ostatným výrobcom spôsobili subdodávateľia, ktorí boli takisto

poškodený povodňami a neboli schopný plniť si záväzky. Tým pádom klesla produkcia aj ostatných výrobcov, ktorých výroby neboli priamo poškodené prírodnou katastrofou.

Nedostatok pevných diskov sa reálne prejavil aj na zníženej výrobe nových počítačov. Spoločnosť Intel kvôli tomu znížila odhady svojich príjmov za posledný štvrtrok 2011. Podľa spoločnosti Intel sa v poslednom štvrtroku 2011 predalo síce celkom viac osobných počítačov. No viac sa predávalo ako vyrábalo. Výrobcovia znížili svoje skladové zásoby. Spoločnosť Intel tak v 4. štvrtroku 2011 dosiahla príjem 13,7 miliárd dolárov, čo je o miliardu menej ako spoločnosť predpokladala.

Podľa analytickej spoločnosti IHS iSuppli v prvom štvrtroku 2012 nedostatok diskov nebudú schopné kompenzovať skladové zásoby a nastane zníženie počtu predaných počítačov.

V prvom štvrtroku 2012 iSuppli odhadovali zníženie počtu predaných osobných počítačov o 3,8 milióna kusov, z pôvodných 88 na 84,2 miliónov. Tento rozdiel spôsobí hlavne znížená ponuka a dostupnosť pevných diskov. Na celý rok 2012 pôvodnú analýzu počtu predaných počítačov iSuppli revidovali z 399 na 376 miliónov.

Tento trend predpokladala aj druhá analytická spoločnosť IDC. Predpokladali pokles výroby PC v poslednom štvrtroku 2011a o 10% a v prvom štvrtroku 2012 až o 20%. Uspokojenie situácie na trhu s HDD sa očakávalo až v júni 2012.

Aj podľa IDC sa spoločnosti vyrábajúce PC museli pripraviť na vyššie náklady spojené nielen so zvýšením cien samotných HDD, ale aj ostatných komponentov a rátať bolo potrebné aj s vyššími nákladmi kvôli presunu výroby HDD do iných oblastí mimo Thajska.

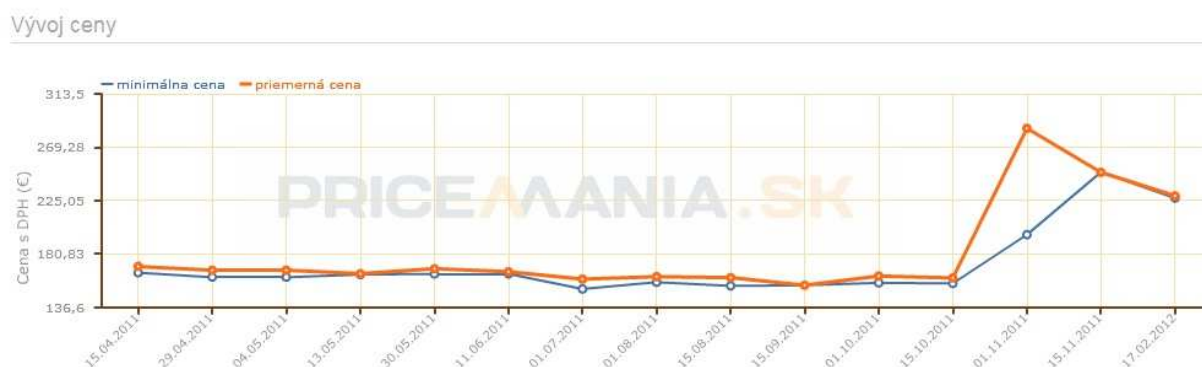
Analytik Loven Loverde sa k udalostiam týkajúcich sa povodní vyjadril: „Nedostatok pevných diskov ovplyvní predovšetkým malých výrobcov počítačov a produkty v nižšej cenovej hladine, vrátane netbookov. Dosah bude mať taktiež na rozvíjajúce sa trhy a spotrebiteľské počítače nižšej triedy. Nedostatok HDD sa dotkne aj veľkých výrobcov, predovšetkým v segmente prenosných počítačov, keďže tento trh je viac konsolidovaný“²¹

²¹ Zápaly v Thajsku znížili odhad výroby počítačov na budúci rok, [online] 2011,[cit. 22.2.2012] Dostupné na internete: <<http://www.zive.sk/zapaly-v-thajsku-znizili-odhad-vyroby-pocitacov-na-buduci-rok/sc-4-a-297255/default.aspx>>

Nárast cien postihol aj slovenský trh, ktorý kopíroval vývoj na svetových trhoch. Na ilustráciu tohto faktu využijeme nasledujúci graf vývoja cien pevného disku Server WESTERN DIGITAL RE4 2000GB z internetového portálu pricemania.sk, ktorý sleduje ceny u viacerých predajcoch na slovenskom trhu.

Graf 5

Vývoj ceny HDD Server WESTERN DIGITAL RE4 2000GB

ZDROJ: WD RE4 3,5 quot; HDD 2TB 7200RPM 64MB SATA [online] 2012 [cit. 21.2.2012] dostupné na internete <<http://www.pricemania.sk/katalog/pevne-disky/wd-re4-3-5-quot-hdd-2tb-7200rpm-64mb-sata-1226607/>>

Na grafe je možné vidieť prudký nárast ceny po 15.10.2011, kedy cena dosahovala zhruba 160 eur. Vrchol bol dosiahnutý 1.11.2011, kedy sa cena vyšplhala až na 285 eur čo je nárast o 78%. Následne cena začala pozvoľna klesať. 17.2.2012 dosiahla úroveň 229 eur. Tento pokles svedčí o postupnom uzdravovaní dodávok HDD. No stále je citelný nedostatok na trhu keďže cena je o 69 percent vyššia ako pred povodňami. Do ďalších období je očakávanie postupného poklesu a analytické firmy predpokladajú návrat k pôvodným cenám v polovici roka 2012.

Záver

Vzhľadom na cieľ bakalárskej práce, ktorý bol analyzovať dopad svetovej hospodárskej krízy na predaj IT sme sa snažili poukázať ako výrazný bol tento dopad. Môžeme konštatovať, že tento dopad bol veľmi individuálny. Najviac zasiahol výrobcov hardware, napríklad spomínanú spoločnosť Nvidia, u ktorej bol dopad krízy veľmi citel'ný. Spoločnosť Apple, ktorá je v prvom rade takisto výrobcom hardware však bola zasiahnutá minimálne a nedostavil sa dlhodobý pokles tržieb a ziskov. Kríza menej zasiahla firmy zaoberajúce sa vývojom a predajom software. Príkladom je analyzovaná spoločnosť Microsoft, ktorá síce zaznamenala v časoch krízy pokles, ale len mierny.

Dopad krízy bol citel'ný na malé IT firmy, kde však môžeme hovoriť o pozitívnom dopade. Kríza totiž očistila trh od nadbytočných podnikov. Jednalo sa predovšetkým o malých predajcov IT. Naplno sa v tomto prípade uplatnilo príslovie: „Prežiť môže len ten najsilnejší“. Zároveň kríza poukázala na dôležitosť IT. Kríza prinútila mnohé svetové firmy pristúpiť k šetriacim opatreniam čo však malo za následok nákup niektorých produktov IT, ktoré firmám umožňovali šetriť ich implementáciou a priniesla zefektívnenie podnikových procesov.

Spoločnosť Apple, ktorej sme sa v tejto práci taktiež venovali pocítila krízu len minimálne. Z údajov, ktoré sme prezentovali v práci môžeme teda vyvodiť záver, že svetová hospodárska kríza spoločnosť Apple nezasiahla. Spoločnosť nezaznamenala výrazný pokles predajov a tržieb. Produkty spoločnosti aj napriek negatívnej spotrebiteľskej nálade v období recesie zaznamenávali veľké predaje. To možno pripísať inovácií výrobkov Apple.

V závere je nutné spomenúť aj súčasnú situáciu v IT oblasti. Po období recesie, ktorá IT oblasť až tak výrazne nezasiahla sa situácia dostala opäť do pôvodného stavu. Oblasť IT je v súčasnosti jednou z najrýchlejšie sa rozvíjajúcich a prináša mnohé inovácie. Väčšina firiem pôsobiacich na trhu zažíva obdobie rastu a zvyšovania predajov. Jediným dôvodom menšieho rastu ako sa očakával bolo ovplyvnenie trhu záplavami, ktoré postihli továrne na výrobu pevných diskov v Thajsku na jeseň 2011. Nedostatok HDD na trhu spôsobil zvýšenie ich ceny a tým pádom aj zvýšenie ceny počítačov a menší dopyt. Dôsledkom toho bolo predaných menej kusov počítačov.

Nefinančnou krízou, ktorej sme sa v tejto oblasti venovali bola živelná pohroma a to konkrétne pôvodne v Thajsku, ktoré sa udiali v októbri 2011. Ich dopad na trh s pevnými diskami bol viac ako citeľný. Ceny pevných diskov sa prudko zvýšili kvôli prudko klesajúcej ponuke spôsobenej výpadkom výroby najväčších výrobcov. Tento dopad je citeľný dodnes keďže ceny pevných diskov sú stále vyššie ako boli pred povodňami v Thajsku. Ustálenie cien sa očakáva až v priebehu druhej polovice roka 2012 keď sa obnoví výroba a ponuka pevných diskov sa dostane do pôvodných čísel.

Záverom je nutné dodať, že krízy sú bežným javom v trhovom hospodárstve a zotavenie sa z jednej neznamená, že ďalšia už nepríde. Je možné konštatovať, že IT oblasť svetovú hospodársku krízu prežila veľmi dobre, avšak nie je známe čo sa, či už v bližšej alebo vzdialenejšej budúcnosti udeje, a aký to bude mať dopad na informatizáciu spoločnosti.

Použitá literatúra:

BEŠINOVÁ, Z. – MORAVČÍKOVÁ, E. 2009. Analýza príčin vzniku krízy. In Globalizácia finančných trhov a ich vplyv na medzinárodný finančný manažment : vedecká konferencia. Bratislava : Vydavateľstvo EKONÓM, 2009. ISBN 978-80-225-2930-3, p. 75-80.

CHOVANCOVÁ, B. 2008. Príčiny a dôsledky svetovej finančnej krízy. In Nová ekonómia : vedecký časopis Národohospodárskej fakulty Ekonomickej univerzity v Bratislave. SSN 1336-1732, 2008, roč. 1, č. 3-4, s. 15-24.

JÁNOŠOVÁ, V. 2008. Globálny charakter americkej hypotekárnej a finančnej krízy. In Nová ekonomika : vedecký časopis Národohospodárskej fakulty Ekonomickej univerzity v Bratislave. ISSN 1336-1732, 2008, roč. 1, č. 0, s. 69-72.

KISLINGEROVÁ, Eva: Podnik v čase krize. Praha: Grada publishing, a.s 2010 ISBN 978-80-247-3136-0.

TIRUNEH, T. W. a kol. 2009. Vývoj a perspektívy svetovej ekonomiky: Globálna finančná a hospodárska kríza: príčiny – náklady - východiská. Bratislava : Ekonomický ústav Slovenskej akadémie vied, 2009. 280 s. ISBN 978-80-7144-175-5.

TIRUNEH, T. W. a kol. 2010. Vývoj a perspektívy svetovej ekonomiky: Ozdravenie svetovej ekonomiky: realita alebo mýtus. Bratislava : Ekonomický ústav Slovenskej akadémie vied, 2010. 312 s. ISBN 978-80-7144-178-6.

VLACHYNSKÝ, K. 2008. Finančná kríza – príčiny a dôsledky. In Zborník z vedeckého seminára Katedry podnikových financií : rozvoj finančnej a daňovej teórie po vstupe SR do EÚ. Bratislava : Ekonomická univerzita v Bratislave, 2008. ISBN 978-80-225-2670-8, p. 8-13.

Internetové zdroje:

Apple si krízu naďalej nevšíma, [online] 2008,[cit. 15.2.2012] Dostupné na internete: <<http://firmy.etrend.sk/firmy-nefinancny-sektor/apple-si-krizu-nadalej-nevsima.html>>

Apple Inc. , [online] 2012,[cit. 25.2.2012] Dostupné na internete: <<http://sk.wikipedia.org/wiki/NVIDIA>>

Apple v novembri prestal rásť, [online] 2008,[cit. 15.2.2012] Dostupné na internete: <<http://firmy.etrend.sk/firmy-nefinancny-sektor/apple-v-novembri-prestal-rast-.html>>

Apple vďaka iPhone ignoruje krízu, [online] 2009,[cit. 15.2.2012] Dostupné na internete: <<http://firmy.etrend.sk/firmy-nefinancny-sektor/apple-vdaka-iphonu-ignoruje-krizu.html>>

Finančná kríza zosadila Gatesa z pozície najbohatšieho Američana, [online] 2008,[cit. 17.2.2012] Dostupné na internete: <<http://www.dsl.sk/article.php?article=6452>>

Gates opäť najbohatším mužom planéty, [online] 2009,[cit. 17.2.2012] Dostupné na internete: <<http://www.dsl.sk/article.php?article=7172>>

Intel's Fourth-Quarter Revenue to Be Below Expectations Due to Hard Disk Drive Supply Shortages%, [online] 2011,[cit. 25.2.2012] Dostupné na internete: <http://newsroom.intel.com/community/intel_newsroom/blog/2011/12/12/intel-s-fourth-

iPhone drží Apple nad krízou, [online] 2009,[cit. 15.2.2012] Dostupné na internete: <<http://firmy.etrend.sk/firmy-nefinancny-sektor/iphone-drzi-apple-nad-krizou.html>>

Kvôli nedostatku HDD sa predá menej PC, Intel príde o miliardu, [online] 2011,[cit. 25.2.2012] Dostupné na internete: <<http://www.dsl.sk/article.php?article=11836>>

LEBLANC, B. 2010. Celebrating Windows 7 at 1 Year – More than 240 Million Licenses Sold [online], [cit. 17.2.2012] Dostupné na internete: <<http://windowsteamblog.com/windows/b/bloggingwindows/archive/2010/10/21/celebrating-windows-7-at-1-year-more-than-240-million-licenses-sold.aspx>>

LETKOVSÝ, A. – ŠVANTNER, M. 2011. Zápľavy v Thajsku zdražujú pevné disky, [online],[cit. 22.2.2012] Dostupné na internete: <<http://www.zive.sk/zaplavy-v-thajsku-zdrazuju-pevne-disky/sc-3-a-296853/default.aspx> >

Microsoft pod tlakem krize propustí 5 000 zaměstnanců, [online] 2009,[cit. 17.2.2012] Dostupné na internete: <<http://computerworld.cz/aktuality/microsoft-pod-tlakem-krize-propusti-5000-zamestnancu-3300>>

Microsoftu dáva kríza zabrat', [online] 2009, [cit. 18.2.2012] Dostupné na internete: <<http://firmy.etrend.sk/firmy-nefinancny-sektor/microsoftu-dava-kriza-zabrat.html>>

Microsoft zarobil 20.9 miliardy, Intel 13.9 miliardy a Google prvýkrát viac ako 10 miliárd, [online] 2012, [cit. 16.2.2012] Dostupné na internete: <<http://www.dsl.sk/article.php?article=12007>>

Najtvrdšie na krízu dopláca Nvidia, príjmy jej klesli o 60%, [online] 2009,[cit. 25.2.2012] Dostupné na internete: <<http://www.dsl.sk/article.php?article=7021>>

Napriek kríze predaj PC v 2009 vzrástol, výrazne posilnil Acer, [online] 2010,[cit. 8.2.2012] Dostupné na internete: <<http://www.dsl.sk/article.php?article=8588>>

NĚMEC, J. 2009. Finanční krize v IT: nejvíce se bude šetřit na hardwaru, [online] ,[cit. 8.2.2012] Dostupné na internete: <<http://profit.tyden.cz/clanek/financni-krize-v-itnejvice-se-bude-setrit-na-hardwaru/>>

NVIDIA, [online] 2012,[cit. 25.2.2012] Dostupné na internete: <http://sk.wikipedia.org/wiki/Apple_Inc.>

POLANSKÝ, O. 2009. IT v dobách krize, [online] ,[cit. 8.2.2012] Dostupné na internete: <<http://www.dsl.cz/clanek/1302-it-v-dobach-krize>>

Profil Microsoft Corporation, [online] 2012,[cit. 17.2.2012] Dostupné na internete: <http://www.microsoft.com/slovakia/mic/o_spolocnosti.aspx>

ŠVANTNER, M. 2011 Zápavy v Thajsku ustupujú, ceny diskov ostanú vysoko, [online] ,[cit. 22.2.2012] Dostupné na internete: <<http://www.zive.sk/zaplavy-v-thajsku-ustupuju-ceny-diskov-ostanu-vysoko/sc-3-a-297098/default.aspx> >

Vliv finanční krize na IT, [online] 2009,[cit. 8.2.2012] Dostupné na internete: <<http://www.trask.cz/vliv-financni-krize-na-it>>

WD RE4 3,5 quot; HDD 2TB 7200RPM 64MB SATA [online] 2012 [cit. 21.2.2012] dostupné na internete <<http://www.pricemania.sk/katalog/pevne-disky/wd-re4-3-5-quot-hdd-2tb-7200rpm-64mb-sata-1226607/>>

Windows 7 predbehol xpéčka, android sa derie vpred, [online] 2009, [cit. 18.2.2012] Dostupné na internete: <http://www.zive.sk/windows-7-predbehol-xpecka-android-sa-derie-vpred/sc-3-a-296455/default.aspx>>

Windows 7 predbehol vistu o míle a začína atakovať XP, [online] 2009, [cit. 18.2.2012] Dostupné na internete: <<http://www.zive.sk/windows-7-predbieha-vistu-o-mile-zacina-atakovat-xp/sc-3-a-290296/default.aspx>>

Záplavy v Thajsku tlačí ceny disků nahoru, [online] 2011,[cit. 25.2.2012] Dostupné na internete: <<http://channelworld.cz/hardware/zaplavy-v-thajsku-tlaci-ceny-disku-nahoru-5075>>

Záplavy v Thajsku snížili odhad výroby počítačů na budoucí rok, [online] 2011,[cit. 22.2.2012] Dostupné na internete: <<http://www.zive.sk/zaplavy-v-thajsku-znizili-odhad-vyroby-pocitacov-na-buduci-rok/sc-4-a-297255/default.aspx>>